Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 15 גראשען | הײנט 10 זײַטען

נײַער פאָלקסבלאַט

№ 5 | Łódź, Czwartek 5 stycznia 1933 r. | עלפטער יאָהרגאַנג | לאָדז, דאָנערשטאַג, ו' טבת תרצ"ג | № 5

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאַווער 21, טעל. 224-71

די שיף „אַטלאַנטיק" ברענט

דערווייל איז אונמעגליך צו לעשען די גרויסע פראַנצויזישע שיף

פּאַריז, 4 (ספּ. טעל.) הײנט האַלב 5 אַ זייגער פאַרטאָג איז אויף אַ שטח פון 20 ים־מייל פון דעם אינזעל גערנזעי, נישט ווייט פון די נאָרמאַנדישע ברעגען — אויסגעבראָכען אַ שׂרפה אויף דער גרויסער פראַנצויזישער שיף „אַטלאַנטיק".

די שׂרפה איז ענטשטאַנען מחמת אַ קורץ־שלוס".

די שיף איז געשוואומען קיין האַוור, וואו זי האָט געזאָלט רעפּאַרירט ווערען.

די דייטשע שיף „רוהרע" האָט אַרויסגענומען צו זיך 80 מאַן פון דער ברענענדער שיף.

פּאַריז, 4 (ספּ. טעל.) די ערשטע ראַדיאָ־דעפּעשע איז אָנגעקומען קיין האַוור 6 אינדערפריה און די האָט געגעבען צו וויסען, אַז די שׂרפה פערשפּרייט זיך בעוואַלדיג און די מאַנשאַפט בעט הילף.

נאָך אַ 2־שעה'דיגען קאַמף מיט'ן פייער האָט דער קאַפּיטאַן פון דער שיף אַרויסגעגעבען אַ בעפעהל צו פערלאָזען זי, און אַ טייל פון דער מאַנשאַפט איז אַרויסגענומען געוואָרען אויף דער דייטשער שיף „רוהרע".

נאָכ'ן בעקומען די ידיעה וועגען דער שׂרפה, האָט דער פּרעפעקט פון שערבורג אַרויסגעשיקט אַ קריגס־שיף און קלענערע שיפלעך מיט לעש־מכשירים.

די „אַטלאַנטיק" איז פון אַלע זייטען אַרומגעכאַפּט מיט די פלאַמען, און געטריבען פון'ם שטראָם, דערנעהנטערט זי זיך צום, ברעג אַלס אַ ברענענדיגער שטורקאַץ.

אַלע בעמיהונגען צו ראַטעווען די שיף האָבען נישט געגעבען קיין שום רעזולטאַטען.

אינ'ם פּאָרט שערבורג וואַרטען אַ גרויסע מאַסען מענשען אויף דעם אָנקומען פון די קאַטאַסטראָפע־געליטענע.

די האָלענדישע שיף „אַבילעס" האָט אַרויס־געשיקט אַ דעפּעשע, אַז זי פיהרט מיט זיך 80 געראַטעוועטע, וואָס צווישען די זיינען פאַראַן אַ סך פערוואונדעטע און אָפּגעברי'הטע.

דער הידראָפּלאַן, וואָס איז אַרויסגעשיקט געוואָרען פון שערבורג, האָט זיך נישט געקאָנט דער־נעהענטערען צו דער ברענענדע' שיף, מחמת דער מורא'דיגער היץ, וואָס עס שלאָגט פון איהר.

פינף אַעראָפּלאַנען זיינען אַרויסגעפלויגען צו דער רעטונגס־אַקציע.

אין אָוונד זיינען געקומען צופליהען הידראָפּלאַנען מיט אַ ראַפּאָרט וועגען דער סיטואַציע.

אינ'ם ראַפּאָרט ווערט געזאָגט, אַז די שיף ליגט אויף אַ זייט, און קנאַלען רויך און פלאַמע דערלויבען גאָרנישט צו זעהן, וואָס עס טוט זיך אויף איהר.

אַ סך רעטונגס־שיפען ריגלען זי אַרום פון אַלע זייטען, אָבער זיי קענען צו איהר נישט צוקומען, צוליב דער העלישער היץ, וואָס עס שלאָגט פון איהר.

לעת עתה קאָן מען זי נישט אָנהויבען לעשען.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער פערוואלטונגס-מיטגליד ה' שלמה טייטעל מיט זיין פאַמיליע צוליב דעם פריהצייטיגען טויט פון זיין

טאכטער נ"ע

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים. די פערוואַלטונג פון פעראיין „לינת-משמרים", ושעלאווא 26 5720

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אין עלטער פון 66 יאָהר מיין ליבער מאַן, אונזער ליבער פאָטער, שוויגערפאָטער, גרויספאָטער און אָנקעל

נ"ע

משה יואל בן זאב ז"ל יאַשונסקי

די לויה קומט פאָר הײנט, דאָנערשטאַג, ו' לחודש טבת, 12 אַ זייגער מיטאָג פון טרויער־הויז פּיעטריקאָווער 9, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די אין טיפען טרויער הינטערבליבענע

זאַל פילהאַרמאָניע

נאַרוטאָוויטשאַ 20

דינסטאַג, דעם 10 יאַנואַר 1933, 9 אַ זייגער אָוונט

גרויסער דיסקוסיע־אָוונט איבער'ן פאַמיליען־לעבען

א. נ.

דער צווישן מאַן און פרוי

ווער איז גערעכט?

עס וועלן רעפערירן די בעריהמטע יודישע שריפטשטעלער:

יואל מאַסטבוים

מלך ראַוויטש

אהרן צייטלין

טעזעז:

1) דער ריטער, דער הערשער און דער דאָן-זשואַן; 2) די „פרייע ליבע" פון דער פּרינצעסין און די ליבע פון דער איינפאַכער פרוי; 3) ווי זעהט אויס די פאַמיליע היינט און ווי אַזוי איז דער וואונש, אַז זי זאָל אויסזעהען? 4) וואָס זאָגט דער דאָקטאָר צו די היינטיגע פערהעלטנישען צווישען מאַן און פרוי? אויף דער גרענין פון געשלעכטס-פּראָבלעם און סאָציאַלען פּראָבלעם. — די בעוועגונג פאַר געשלעכטס-רעפאָרם אין אייראָפּאַ און אַמעריקאַ. — פרוי, געזעלשאַפט און קומענדיגער וועלט-קריג. — פרויען-פראַגע, יודען-פראַגע, אַרבייטער-פראַגע. — פאַר און נעגען די מאָדערנע טענדענצען פון פאַמיליען-לעבען. — די אייביגע צוויי און זייער בּינקשאַפט צום דריטען. — די סעקונדאַנטען פון דעם דועל און די דועלאַנטען; 5) עמאַנסיפּאַציע; 6) צי איז מעגליך אַ אמת'ע פערשטענדיגונג צווישען מאַן און פרוי? שלוס-וואָרט.

אטענטאט אויף א יודישען זשורנאליסט

רעדאקטאר פון „איזראעליטישע פאמיליען-בלעטער" קארלעבאר שווער-פערוואונדעט

האמבורג 4 (יט"א טעלעגראפיש)

פערגאנגענע נאכט איז אויסגעפיהרט געווארען אן אטענטאט אויף דעם באקאנטען יודישען זשורנאליסט, רעדאקטאר פון די „איזראעליטישע פאמיליען-בלעטער" עזריאל קארלעבאך. דער אנפאלער האט אויף קארלעבאכן עטליכע מאל געשאסען. איין קויל האט איהם געטראפען אין קאפ. ביים פאלען האט ער צובראכען דעם רוקען-ביין. ווען די פאליציי איז אנגעקומען איז שוין פון אנפאלער קיין שפור נישט געווען. ער איז אפגעפירט געווארען אין שפיטאל. זיין צושטאנד איז אן ערנסטער.

ווי מ'גיט איבער, איז דער אנפאלער א יונגער קאמוניסט. ער זאל האבען אויסגעפיהרט דעם אנפאל, ווייל קארלעבאך האט לעצטענס פערעפענטליכט א רייהע ארטיקלען געגען סאוויעט-רוסלאנד.

טראנספארט פון גאלד

פאריז, 4 (ספ. טעל.)

די אמעריקאנישע שיף „אקוויטארגיא", וואס וועט די טאג אפגעווארט אינ'ם פארט שערבורג, וועט מיטנעהמען מיט זיך 160 קאסטענס גאלד אין דער ווערט פון 158 מיליאן פראנק (אנ'ערך 6,700,000 דאלאר).

פולמאכטען פאר רוזוועלט'ן

וואשינגטאן 4 (ספ. טעל.)

די רעפובליקאנישע אנפיהרער אין פארלאמענט האבען בעשלאסען נישט געגענצושטעלען זיך דעם פארשלאג פון די דעמאקראטען צו פערזיכערן דעם ניי-געוועהלטען פרעזידענט רוזוועלט די מעגליכקייט פון רעארגאניזירען די פערבאנדס-אדמיניסטראציע.

די מיטגלידער פון ביידע רעפרעזענטאנץ-הייזער האבען מסכים געווען צו ערטיילען רוזוועלט'ן די נויטיגע פולמאכטען.

ליקווידירטע אונטערנעהמונגען אין ווילנא

ווילנא, 4 (טעל.)

וועגען דעם מורא'דיגען קריזיס, וואס ווילנע לעבט איבער אין די לעצטע יאהרען, זאגט עדות דער פאקט, אז היי-יאהר זענען אויסגעקויפט געווארען מיט 25 פראצענט פאטענטען וועהניגער ווי פאראיאהרען.

דער שטאדטישער אינדוסטריע-אמט בעקומט טאג טעגליך א סך מעלדונגען וועגען דער ליקווידירונג פון האנדעלס אונטערנעהמונגען.

אומרוהען אין א קויהלען-גרובען

לאנדאן, 4 (ספ. טעל.) אינ'ם קויהלען-גרובען קינקעד (אילינאיס) זענען נעכטען געשעהן בלוטיגע אומרוהען.

די בערג-ארבייטער, וועלכע האבען ערקלערט א שטרייק, האבען אנגעהויבען א קאמף מיט דער פאליציי.

צוויי פון זיי זענען דערהרג'עט און קהלי כע — פערוואונדעט.

די שטרייקענדע האבען געווארפען באמבעס

די קאטאסטראפע מיט „מאליגין"

די מאנשאפט האט מען אפגעראטעוועט

ריגא, 4 (ספ. טעל.) די ערשטע ידיעות וועגען דער קאטאסטראפע פונ'ם גרעסטען סאוועטישען אייז-ברעכער „מאליגין" האבען זיך ארויסגעוויזען פאר נישט קיין גענויע.

„מאליגין" איז ארויסגעפאהרען אויף אונטער-וואסער-סקאלעס, און איז געבליבען אויף זיי שטעקען.

די ערשטע ידיעות האבען דערצעהלט וועגען א צוזאמענטרעף מיט אן אייזבארג.

דער אייז-ברעכער „סיבאוו" האט זיך בעמיהט ארויסצושלעפען „מאליגינען" פון די כוואליעס, אבער דאס איז איהם נישט געראטען.

די מאנשאפט פון „מאליגינען" האט מען אפגעראטעוועט.

דער רוסישער דאמפער מאליגין, וועלכער האט זיך צוזאמענגעשטויסען מיט אנ'אייזבארג

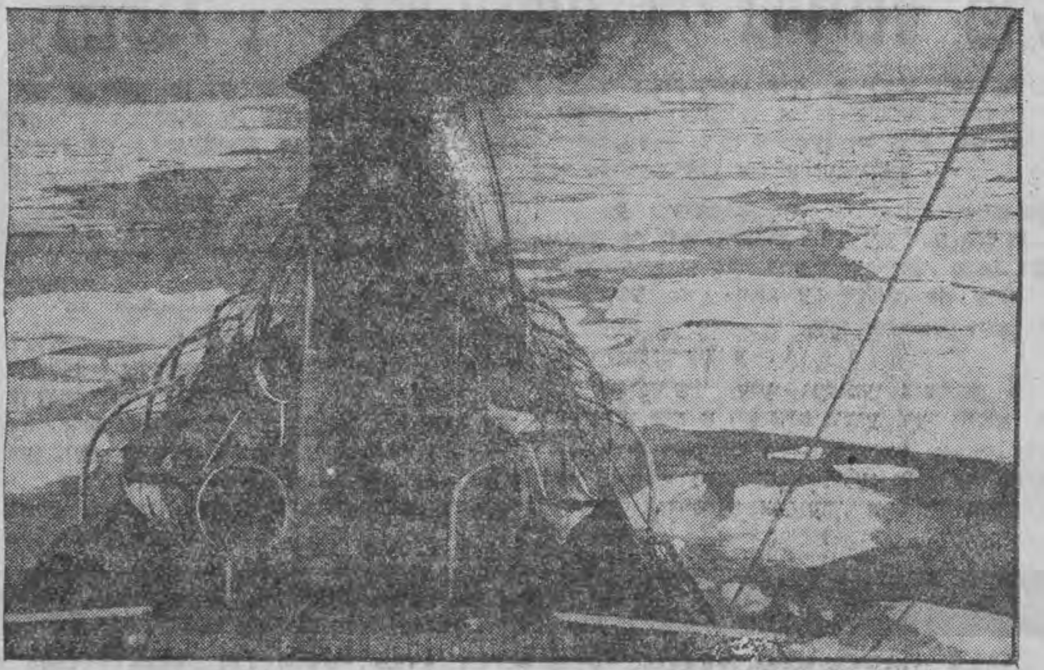

סענאט קאן נישט זיכערן רוה און זיכערקייט

אויף די לעקציעס פון יודישען פראפעסאר קאהנ'ס אויף דער ברעסלויער אוניווערזיטעט

בערלין, 4 (יט"א טעלעגראפיש).

ס'איז ערשינען א קאמוניקאט וועגען דער לעצטער קאנפערענץ פון פרייסישען מיניסטער קעלער מיט'ן רעקטאר פון דער ברעסלויער אוניווערזיטעט, פראפ. בראקערמאן וועגען די אנפאלען אויף דעם יודישען פראפעסאר קאהן בעת די לעקציעס.

ווי ס'ווייזט זיך ארויס, האט דער סענאט נישט געוואלט טאדלען קאהנען, און ... אויף נישט געגען זיין פערזאן. דער סענאט קען אבער נישט פערזיכערן די רוה און זיכערקייט אויף דעם פראפעסאר קאהנס לעקציעס אויף דער אוניווערזיטעט. אין די נאהענטסטע טעג וועט ענטגילטיג ענטשיידען ווערען דער ענין.

ווי דער רעקטאר האט איבערגעגעבען, וועט דער גרעסטער טייל פראפעסארען שטימען פאר פארטזעצען די לעקציעס פון פראפ. קאהן.

ארויסטריטען געגען פראפעסארען יודען

בערלין, 4 (ספ. טעל.) די פרעסע באטירט נייע ארויסטרעטונגען געגען יודען, דייטשע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען.

אין פרייסישען סיים איז איינגעגעבען געווארען א פארשלאג, אין וועלכען עס ווערט געפאדערט נישט צו בעשטעטיגען די דעציזיע פון סענאט פון דער טעכנישער הויך-שול אין בערלין מכוח'ן נאמינירען שווערינען, אלס זיכער-אדיענט ליכער פראפעסאר פאר בוי-וויסענשאפט.

דער דאזיגער פארשלאג ווערט מאטיווירט מיט דער כוונה צו אויסמיידען אזעלכע סכסוכים, ווי ס'זענען פארגעקומען אויף די לעקציעס פונ'ם פראפעסאר קאהן אין דעם ברעסלויער אוניווערזיטעט.

קופאן נומער 10

צום קאנקורס פאר די לעזער פון „נייעם פאלקסבלאט"

די זוכי-בגורל בעקומען אומזיסטע רייזע דירה, ערשטקלאסיגע בעשפייזונג און אריינגאנג אויף אלע אימפרעזעס אויף דער גראנדיעזער ווינטער-מכביה'דע קיין זאקאפאנע.

פראנצויזיש-דייטשער אפמאך

פאריז, 4 (ספ. טעל.) „לע זשורנאל אפיסיעל" פערעפענטליכט א דעקרעט בנוגע דעם אריינטרעטען אין לעבען פון דעם פראוויזארישען פראנצויזיש-דייטשען אפמאך וועגען גענענזייטיגער רעגולירונג פון האנדעלס-התחייבות'ן.

דער אפמאך איז אונטערגעשריבען געווארען אין בערלין דעם 24. דעצעמבער 1932.

פרעזידענט רוזוועלט איז מבטל 23 טויט-אורטיילען

ניו-יארק, 4 (ספ. טעל.)

דער פרעז. רוזוועלט האט, אלס גובערנאטאר פון ניו-יארק בטול געמאכט צו ניי-יאהר 23 טויט-אורטיילען.

צווישען די פערמשפטע צום טויט, זענען געווען 2 פאליאקען: מיכאל יערנאטאווסקי און סטאניסלאוו גורסקי'

פאר גאלד, ביזשוטעריע

און לאמבארד-קוויטעס צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא, פיעטריקאווער 7

אויגען-קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פיעטריקאווער 90, טעל. 221-72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א.ז.וו.), ווי אויך אמבולאטארישע פון 9—1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

1609

Dr. L. Czarnożył

צוריקגעקעהרט.

אל. קאשטשושקי 69, טעל. 224-94.

עמפפאנגט פון 9—10.30 און פון 4—6 נאכמיטאג

Dr. Wajnberg

ספעצ. פון הארן-און לונגען-קראנקהייטען

ציגעל-גאס 11, טעל. 126-02

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4 און 8—9 אווענד.

רעשטען

לאדז, נאוואמיעסקא 5

פראנט, 2-טער שטאק

פערשידענע קאמגארנס

ביליצער, טאמאשאווער און לאדזער

אויף אנציגער און פאלטענס

ווי אויך די מאדערנסטע דאמען-שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערצייגט אייך, ביי

SZCZĘSLIWY

געדענקט נאר

אין פראנט, II שטאק

פראנצויזישע פרעסע הערט נישט אויף צו שרייבען וועגען דער רעוויזיע פון די גרעניצען

פאריז, 4 (ספ. טעל.) אין דער פראנצויזישער פרעסע ווערט נאך אלץ לעבהאפט בעהאנדעלט די פראגע פון רעווידירען די גרעניצען.

אזוי איז, למשל, די „טאן" ארויסגעטראטען מיט א גרויסען ארטיקעל, אין וועלכען עס ווערען געשטאדעלט די רעוויזיאניסטישע שטרעבונגען פון דייטשלאנד, אבער, ווי אנ'עטפער אויף דעם דאזיגען ארטיקעל אין די „רעפובליק" (וועלכע מ'האלט פאר אנ'ארגאן, וואס זאגט ארויס די מיינונגען פון דעם איצטיגען ווייצע-אויסערן-מיניסטער, פיער קאט) ארויס מיט א מאמר, אין וועלכען עס ווערט געפאדערט פון דער רעגירונגס-מעהרהייט אין פארלאמענט, אז עס זאלען אנגענומען ווערען ענערגישע דעציזיעס בנוגע רעווידירען די גרעניצען, הערבי רופט די „רעפובליק" אן, אין דער ערשטער היה די גרעניץ פון פאמערן.

די זעלבע צייטונג „גיט אפ", איבעריגענס, דייטשלאנד פראנצויזישע קאלאניעס און זאגט צו גרויסע רעדוקציעס אין דעם פראנצויזישען מיליטער-בודזשעט.

מיט דער פראגע פון רעווידירען די גרעניצען לטובת דייטשלאנד, פערנעהמען זיך אויך „ער נובעל" און „קוואטידיען".

„טאן" ציטירט די „פאסישע צייטונג", וועלכע די אטמאספערע, וואס איז פאזיטיוו פאר דער רעשטעלם פעסט, אז די רוהיגקייט, מיט וועלכער ווזיען-אידעי, און וועלכע מען קאן איצט דיסקוטירן די פראנצויזישע פרעסע האט געגומען אין אט טירען אהן דער קלענסטער מורא פאר א קאמדעם דייטשען רעוויזיאניסטישען פראגראם, שאפט פליקאציע.

קאמעראל-און קליין-קונסט-טעאטער „אראראט"

קינסטל. אנפיהרונג: משה בראדערזאן. אל. 1-טער מאי 2.

הייגט, דאנערשטאג - 1 פארשטעלונג: אנהויב 9.45 אווענט

אאקס פאר א גראשן

רעווי. אין 2 טיילען, 16 בילדער

אויסגעפירט פון קינסטלערישן „אראראט"-אנסאמבל (לויט א.ב.) בירנבוים דוד, בערגמאן יואל, בלאט אברהם, דזשיגאן שמעון, ליליאנא, פעטערמאן מאניא, סטרוגאטש יוסף, שיינע מרים, זאנדעל יאנא, שווארץ העלא, שאכטער ראמא, מארקא אירמא.

מוזיק-קאמפאזיטאר: דוד בייגעלמאן. דעקאראציעס: דינה מאטום און א. הענדלער.

קינסטלערישער טאנץ-קווארטעט. בילעטן צו בעקומען אין קאסע פון קאמעראל-טעאטער

1700 מענשען זענען אומגעקומען

בעת די יאפאנער האבען איינגענומען שאן-כאי-קוואן

פעקין, 4 (ספ. טעל.)
אפיציעל ווערט געמאלדען, אז דאס כינע־זישע מיליטער האט זיך צוריקגעצויגען פון שאן־כאי-קוואן (פארט-שטאט אויף דער גרעניץ פון דער פראווינץ יעהאל און טשילי, אויף מזרח-זייט פון פעקין).

לויט ווי מ'איז מודיע פון כארבין, זאל דאס יאפאנישע מיליטער אויך האבען פארנומען די גע־געגנד פאגראניטשנאיע — די גרענ-סטאציע פון מזרח-כינעזישער באהן.

פעקין, 4 (ספ. טעל.)
לויט די לעצטע ידיעות וועגען די קאמפען אונטער שאן-כאי-קוואן, זענען דארט געפאלען 1,700 מאן.

יאפאן און די סאוויעטען

לאנדאן, 4 (ספ. טעל.)
„דיילי טעלעגראף" איז מודיע, אז די יאפא־נישע רעגירונג האט זיך אפיציעל אפגעזאגט אונ־טערצושרייבען דעם יאפאניש - סאוויעטישען נישט-אנגרייפס-אפמאך.

די דאזיגע שטעלונג פון יאפאן איז ארויס־גערופען קודם-כל, מחמת דער פערביטערונג צוליב דער בעגייאונג פון די דיפלאמאטישע בעציהונגען צווישען די סאוויעטען און כינא.

ענגלישע „קולטור" אויף יאמאיקא

זעלבסט-געריכט פון א צובושעוועטען פולק זעלנער

לאנדאן, 4 (ספ. טעל.)
דער פולק פון נארטהומבערלענדער שיסער, וואס שטייט איין אין קינגסטאן אויף יאמאיקא, האט אדורכגעפיהרט א בלוטיגען זעלבסט-געריכט איבער דער דארטיגער בעפעלקערונג.

איינער, אנ'איינוואוינער פון יאמאיקא האט דערשטאכען שיכור'ערהייד א זעלנער פון דעם ענגלישען פולק אין א נאכט-שענק.

די ידיעה וועגען דעם פארפאל האט ארויס־גערופען א שטארקען גרימצארן צווישען די ענג־לישע זעלנער, וועלכע האבען, גישט האָרכענדיג די בעפעהלען פון זייערע אפיצירען, אדורכגע־פיהרט א זעלבסט-געריכט איבער דער אומשילדיגער בעפעלקערונג.

הונדערטער זעלנער האבען אנטיילגענומען אין דעם בלוטיגען פאגראם אויף יאמאיקא.

די צעיושעטע זעלנער האבען געבראכען שויבען, צושמעטערט געוועלבער, איבערגעקעהרט טראמוואיען אין די גאסען, געשלאגען מכות רצח און ביז בלוט די דורכגעהער.

עס איז פארגעקומען געשלעגען צווישען די צעווילדעוועטע זעלנער מיט פאליציאנטען.

עס זענען דא שווער און לייכט-פערוואונ־דעטע.

ערשט, געזעטיגט פונ'ם פאגראם, האבען זיך די זעלנער צוריקגעקעהרט אין די קאזארמעס.

גרויסער קאמוניסטישער פראצעס אין ווארשא

ווארשא, 4 (טעלעפאניש פון אונזער קאָר־רעספאָנדענט). היינט הויבט זיך אָן אין היגען קרייז-געריכט אַ גרויסער קאָמוניסטען-פּראָצעס.

פאַרן געריכט שטייט צ. א. דער 37-יעהריגער רעזער'וו-אָפּ'ציר, יאַן סטושעשעווסקי צוזאַמען מיט נאָך 6 קאָמוניסטען.

סטושעשעווסקי זאָל זיין געוועזען דער פאַר־בינדער צווישען דעם רעדאקציע-קאָמיטעט פון דער ק. פ. מיט דער פּראָפּעס. אָפּטיילונג, און איז אויך געווען מיטגליד אין ווארשאווער קאָמיטעט, וואס האט זיך געשטעלט די אויפגאבע צו פאַר־שטאַרקען די פּראָפּאַגאַנדע - אַקציע אין די צייטונגען און פערלאַגען.

אַרבייטענדיג אויף דער באַהן, איז ער אויך געווען אין אַ שטענדיגען קאָנטאַקט מיט דער קאָ־מוניסטקע יאַנינא ווייסענבערג.

עקספּאָזע פון מין. בעק

זיצונג פון דער קאמיסיע פאר בודזשעט-ענינים און פאר מלוכה-חובות

ווארשא, 4 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָר־רעספאָנדענט). די ערשטע זיצונג פון דער בוד־זשעט-קאָמיסיע, נאָך די חגאות, ווערט פאַרקו־מען דעם 10. יאַנואַר.

אויף דער טאָג-אָרדנונג: דער בודזשעט פון אויסערן-מיניסטעריום.

אויף דער דאָזיגער זיצונג ווערט דער אויסערן־מיניסטער האַלטען אַנ'עקספּאָזע.

דעם 14. ד. ח. ווערט אין פינאַנץ-מיניסטער־יום פאַרקומען אַ זיצונג פון דער קאָמיסיע פאַר מלוכה-חובות.

אויף דער טאָג-אָרדנונג [illegible] דעם מצב פון די מלוכה-חובות.

ווארשאווער עלעקטראווניע

האט רעדוצירט דעם פרייז פון עלעקטרישען שטראם

ווארשא, 4 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָר־רעספאָנדענט). היינט האָט די וואַרשאווער עלעק־טראָווניע צוגעשיקט אַ בריף צום מאַגיסטראַט, אַז זי גיט זיך אונטער דעם בעשלוס וועגען רע־דוצירען די פרייזען אויף עלעקטרישען שטראָם.

די פרייזען-רעדוקציע איז חל פון 17-טען סעפטעמבער פ. י.

ס'האט אליין געפלאצט פאר אויפרעגונג

ביי א יוד. סוחר אין ווארשא, וועלכער איז געשטארבען אינמיטען גאס

ווארשא, 4 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָר־רעספאָנדענט) היינט בייטאָג איז אויף מאַרשאַל־קאָווסקא גאַס אַנידערגעפאַלען דער 60-יעהריגער יודישער סוחר, איטשע קוטנער (פון ווילקע 50).

ער איז געשטאָרבען אויפ'ן אָרט.

ווי ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען שפּעטער האָט ער זיך צוריקגעקעהרט פון שטייער-אַמט, וואו מ'האָט געגעבען ערקלערונגען וועגן זיינע שטייער־חובות.

ער האָט זיך דערביי אַזוי אויפגערעגט, אַז צוריקגעהענדיג פונ'ם אַמט, האָט איהם געפּלאַצט דאָס האַרץ.

פערטוישט 2 קינדער

אין ווארשאווער יודישען שפיטאל

ווארשא, 4 (טעלעפאניש)

אין יודישען שפיטאל האט מען פערטוישט 2 מיידעלעך -- א יודישע און א קריסטליכע.

עס איז דעריבער אויסגעבראָכען א שטארקער סכסוך אינעם שפיטאל גופא.

פוילישע פראטעסט-אקציע

געגען דער אנטי-פוילישער העצע פון אויסלענדישע ראדיא-סטאציעס

ווארשא, 4 (טעלעפאניש)

אין ווארשא ווערט איצט ארגאניזירט א פראָ־טעסט-אקציע געגען די אנטי-פוילישע העצעס אין די אויסלענדישע ראדיא-סטאציעס.

עס ווערט געפלאנט א ספעציעלע ראדיא־אודיציע דורכ'ן פוילישען ראדיא, וואס וועט פער־טיידיגען די אונבעריהרליכקייט פון די פוילישע גרעניצען.

דער רייכסטאג ווערט צוזאמענ־גערופען דעם 24 ד.ח.

בערלין, 4 (ספ. טעל.) דער סעניארען־קאָנווענט האָט בעשלאָסען צוזאַמענצורופען דעם רייכסטאַג אויפ'ן 24. ד. ח.

דער דאָזיגער בעשלוס איז אָנגענומען גע־וואָרען מיט אַלע שטימען געגען די שטימען פון די קאָמוניסטען און סאָצ. דעמאָקראַטען, וועלכע האָבען געפאָדערט, אַז דער רייכסטאַג זאָל צוזאַמענ־גערופען ווערען אויפ'ן 9. ד. ח.

דער פאָרשטעהער פון די היטלעראַנער האָט געפאָדערט, אַז אויף דער ערשטער זיצונג פון רייכסטאַג זאָל מען אַריינטראָגען אַ פאָרשלאַג וועגען אומצוטרוי פאַר'ן קאַבינעט פון שלייכער.

גרויסע קאמוניסטישע דעמאנ־סטראציעס אין זאקסען

לייפציג, 4 (ספ. טעל.) דער היינטיגער טאָג איז אַ דורך אונטערן צייכען פון גרויסע קאָמוניס־טישע דעמאָנסטראַציעס אין זאַקסען.

אין די גרויסע אינדוסטריע-צענטערען: לייפ־ציג, קאמיעניץ און דרעזדען האָבען די קאָמוניסטען איינגעאָרדענט פּראָטעסט-פערזאַמלונגען אונטער'ן לאָזונג: „מיר ווילען ברויט! נידער מיט שלייכער'ן"!

אין די פיל פערזאַמלונגען און מאַניפעסטאַ־ציעס האָט אויך אַנטיילגענומען אַ גרויסע צאָהל פון ראַדיקאַליזירטע היטלער-שטורמיסטען.

די בענייטע קאמפען אויפ'ן ווייטען מזרח

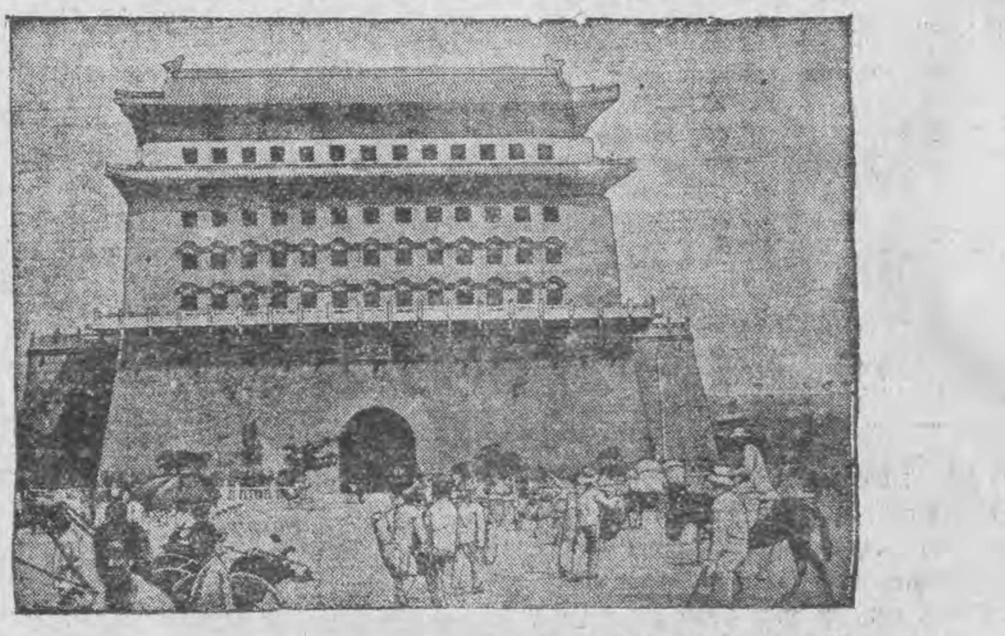

רעכטס: דאס הויפט-טויער פון פעקין.
לינקס: טשאנג-קאי-שעק, דער אויבערקאמאנדיר פון דער כינעזישער ארמעי.

אינסטרוקציעס פון היטלער'ן

אלס א מיטעל אפצווענדען זיינע לייט פון דעם עיקר-ענין

עססען, 4 (ספ. טעל.)
דער דארטמונדער „גענעראל אנציגער" פער־עפענטליכט די אינסטרוקציעס, וואס היטלער האט ארויסגעגעבען צו די שטורם-אפטיילונגען.

אין די דאזיגע אינסטרוקציעס איז היטלער מודיע די אפטיילונגען וועגען אנ'אקציע, וואס די קאמוניסטען זאלען האבען געפלאנט מיט'ן אנהויב פעברואר, און וואס איז קודם-כל געצילט געגען די היטלעראווצעס.

דער צירקולאר פערזיכערט, אז די קאמוניס־טען, וועלכע ווייסען זעהר גוט, וואס עס טוט זיך אין דער היטלער-פארטיי, ווילען אין דער ערשטער רייה דערשיסען די אנפיהרער פון דער דאזיגער פארטיי.

א רייה קאמוניסטען, וואס געפינען זיך אין דער היטלער-פארטיי גופא, און וואס א סך פון צווי־שען זיי פערנעהמען אפילו פעראנטווארטליכע פאָ־סטענס—ווילען ארויסטרעטען בראש פון די היטלער־אפטיילונגען, און בזה האופן אין שורש פאראליזירען די היטלער-שוץ.

די גאנצע אקציע פון די קאמוניסטען האט די כוונה — אויב נישט קאמוניזירען דייטשלאנד, איז כאטש ארויסרופען אימרוהען און צושלאגען די היטלער-פארטיי.

די לייטונג פון דער אקציע זאל זיך געפונען אין די הענד פון עטליכע רוסען, וועלכע האבען די טעג געוויילט אין דייטשלאנד און האבען בפרטיות ארומגערעדט דעם גאנצען ענין.

די צייטונג בעצייכענט די היטלער-אינסטרוק־ציעס אלס א פאנטאזיע און מיינט, אז זיי זענען א מאנעוור פון היטלער'ן, וועלכער וויל בזה האופן אנווארפען א מורא מיט א כלומרשטען קאמוניסטען-אטענטאט, בכדי אזוי ארום אפצווענדען די אויפ־מערקזאמקייט פון זיין פארטיי פון דעם, וואס עס טוט זיך איצט אין דער פארטיי גופא.

„עקספארט-פערבאנד פון טעק־סטיל-ארגאניזאציעס"

ווארשא, 4 (טעלעפאניש)

היינט איז אינם מלוכה'שען עקספארט-אינס־טיטוט, אונטערן פארזיץ פון דיר. מ. טורסקי פאר־געקומען א קאנפערענץ מכּוח שאפען א בשתּפות'־דיגע עקספארט-ארגאניזאציע פאר דער טעקסטיל אינדוסטריע.

די דאזיגע אינסטיטוציע וועט בעקומען דעם נאמען „עקספארט-פערבאנד פון טעקסטיל-פעראיינען" און זי וועט זיך ווידמענען דער פראפאגאנדע פון עקספארט, קאנטראלע און דער פערבעסערונג פון די מעטאדען אין דעם עקספארט-האנדעל.

מיט א קויל אין קאפ

זיך גענומען דאס לעבען א היגער טורמע-בעאמטער פון „פאוויאק"

ווארשא, 4 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָר־רעספאָנדענט). אין דער טורמע אויף דזשיעלנא, אין דעם אַזוי-גערופענעם „פּאַוויאַק" האָט זיך, מיט אַ רעוואָלווער-קויל אין קאָפּ אַריין דער שאָ־סען דער געהילפס-קאָמיסאַר פון דער טורמע-וואַך, דער 35-יעהריגער קזשיש יאדישקיעוויטש.

די אויספאָרשונג האָט בעוויזען, אַז די סיבה פונ'ם זעלבסטמאָרד איז געווען אַ מיספערשטענ־דעניש אויפ'ן באָדען פון אַמטליכע פּאָר-העלטנישען.

מ'וויל קובר זיין א לעבעדיגען

ווייל מען מיינט, אז ער איז טויט, און פאר גרויס שרעק שטארבט ער איז דער אמת'ן

פאריז, 4 (ספ. טעל.)
אויף דעם דארפישען בית-עולם, לעם לי־מאזש האט געכטען פאסירט א זעלטענער פאל פון אויפוואכען פון א לעטארגישען שלאף.

עס איז נעמליך פארגעקומען די לויה פון א 65-יעהריגען פויער, וועלכער איז געשטארבען מיט עטליכע טעג צוריק.

די טרומנע האט מען געטראגען מיט די שטעגלען פונם בית-עולם צום קבר צו.

אין א געוויסען מאמענט האבען די מלווים דערהערט א שטארקען קלאפען פון אינעווייניג פון דער טרומנע ארויס.

אז מען האט די טרומנע געעפענט, האט זיך ארויסגעוויזען, אז דער געשטארבענער איז אין דער ווירקליכקייט געווען פערזונקען אין א לעטאר־גישען שלאף.

די שרעק פונם פויער דעם לפנים'דיגען „בר מינן", וועלכער האט בעמערקט, אז מען גייט איהם בעגראבען, איז געווען אזוי גרויס, אז ער איז באלד דערנאך געשטארבען אויף צו'ן אמת'ן.

לאדז, 5 יאנואר 1933

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 5 יאנואר 1933

נישט קאפיטאליזם און נישט סאציאליזם

דער קאסעלער מאנופאקטור-סוחר לודוויג מאנד, זיין זוהן אלפרעד און זיין אייניקעל לארד הענרי מעלטשעט

איבער אייראפע רייזט ארום א יונגערמאן, וועלכען דער פאטער האט איבערגעלאזט א ריזיג פערמעגען, א יונגער מענש, וועלכער שטעהט אין דער שפיץ פון א קאלאסאלען כעמישען טרעסט. ער פאהרט ארום און טיילט זיך גע"ן מיט די זשורנאליסטען מיט זיינע געדאנקען איבער דער טעמע, אז „אזוי ווייטער קאן עס נישט געהן, אז מען דארף זוכען נייע וועגען".

דאס דאזיגע זוכען ליגט, ווייזט אויס, אין בלוט פון דער פאמיליע, פון וועלכער עס שטאמט דער 34-יעהריגער לארד העערי מעלטשעט. זיין זיידע, דער יוד לודוויג מאנד, האט זיך נישט בעגנוגענט מיט זיין מאנופאקטור-מאגאזין אין דער דייטשער פראווינץ-שטאט קאסעל. ער איז ... געפאהרען קיין ענגלאנד, וואו ער האט ארויסגעוויזען א גאנץ אויסנאהמסווייזע ענערגיע. ער איז געווען ווייט פון געדאנק צו ווערען אמאל לארד פון גרויס-בריטאניען, ער האט ערוואָרבען א גרויס פערמעגען, געזאמעלט קונסט-קאלעקציעס, וועלכע בעהמען איצט צווייי זאלען אין בריטישען נאציאנאלען מוזעי און געקעמפט פאר נייע אידעען אין יענער וועלט פון ארימע לייט, וועמעס אויסגעהארעוועטע הענט האבען אהן אויפהער פערגרעסערט זיין פערמעגען.

דאס איז געווען אין דער צייט, ווען מען האט דעם 12-שעה'דיגען ארבייטס-טאג געהאלטען פאר א זייל פון דער עקזיסטירענדער וויטשאפטליכער ארדנונג און ... דער דייטש-עסטרייכישער יונג פון לודוויג מאנד געגען דאזיגען בארבארישען סיסטעם האבען ארויסגערופען שטורמישע פראטעסטען. די ענגלישע אינדוסטריע קאן נישט עקזיסטירען אהן א 12-שעה'דיגען ארבייטס-טאג, אויב דער דאזיגער זייל וועט אומגעווארפען ווערען, האט מען געשריען צו מאנד'ן, אבער דער קאסעלער סוחר האט זיך געהאלטען ביי אנ'אנדערער מיינונג.

זיין זוהן, דער שפעטער בעריהמטער סער אלפרעד מאנד איז נאכגעגאנגען די אידעען פון זיין פאטער מיט נאך א שטארקערער טעמפא. ער האט געשאפען דעם בריטישען אימפעריאלען כעמישען טרעסט. ער האט זיך ארומגעטראגען מיט'ן געדאנק וועגען א פריידליכער לעזונג פון די שארפע קלאסען-געגענזאצען, אהן צוזאמענשטויסען, אהן בלוטיגען קאמף. ער איז געשטארבען פאר דער גרינדיגער עקספלאזיע פון אלוועלטליכען עקאנאמישען קע"ע, אבער דער אנגעזאמעלטער דאמף איז געווען גע"ג. כדי אויף פיל מאל צו פערקלענערען די ירושה, וועלכע ער האט איבערגעלאזט זיינע קינדער.

דער זוהן פון קאסעלער מאנופאקטוריסט האט די לעצטע יאהרען פון זיין לעבען פערבראכט אלס מיטגליד פון לארדען-הויז. זיין טאכטער האט חתונה געהאט פאר'ן זוהן פון אנ'אריער יוד, וואס האט געמאכט א קאריערע, וועלכע איז פאר א מענש מיט'ן נאמען אייזיק ממש צויבער-האפט: לארד מאנד, וועלכער האט פאר זיין עלטערען זוהן איבערגעלאזט דעם טיטול לארד מעלטשעט, האט אויסגעגעבען זיין טאכטער פאר'ן זוהן פון וויצע-קעניג פון אינדיען, דעם בעריהמטען לארד רידינג.

דאס איז די נייע ענגלישע אריסטאקראטיע. זי פערמאגט נישט קיין הונדערטער יאהרען — אלטע ריטערליכע שלעסער, זי פערמאגט אבער פאקע"ע אקציעס פון די גראנדיעזע טרעסטען, מיט וועלכע זי פערוואלטעט. א האלבער טאג געהט אוועק ביים יונגען לארד מעלטשעט אויף געשעפטען. איצט טראגט ער זיך ארום איבער אייראפע. פון ווארשא, וואו ער איז בעגייסטערט אויפגענומען געווארען דורך די אייגענטימער פון די באלעוועס און פראנציסקאנער און געגעסען מיטאג ביים ענגלישען אמבאסאדאר, קיין קאסטא און בוקארעשט, וואו עס ווארטען אויף איהם אינדיענערן ביי די מאנארכען פון רומעניע און בולגאריען. ער איילט זיך אהיים קיין לאנדאן און זיין דירעקטארישען ארבייטס-קאבינעט פון ריזיקען כעמישען טרעסט.

ער וואלט זעהר געוואלט פאהרען קיין סאוויעט רוסלאנד, ער וויל מיט די אייגענע אויגען זעהען דעם עקספערימענט אין דעם לאנד, וואו אלצדינג ווערט, לויט זיין אויסדרוק, געמאכט אנדערש, ווי ביי אונז.

צי איז ער א סימפאטיקער פון באלשעוויזם? אט דער דירעקטאר פון אנ'אינדוסטריע-טרעסט, דירעקטאר פון בענק און פערשידענע אנ"דע"ע אונטערנעהמונגען, וואס אפעריר'ען מיט מיליאנען פונטען? ניין. באר ער איז זעהר נייגעריג, אט דער הויכער שלאנקער דזשענטעלמען מיט דעם גוט ספארטירטען יונגען קערפער. ער האט פיל געזעהען: אלס 17-יעהריגער יונגעל האט ער אוועקגעווארפען די שול און איז אוועק אויפ'ן פראנט, איינער פון די ווייניגע זינדליך פון די אינדוסטריעלע מאגנאטען. ער האט פיל געזעהען, ווי יעהער רייכער ענגלענדער, ער האט זיך בעטייליגט אין פארלאמענט-וואהלען: אלס 25-יעהריגער איז ער אונטער דער פאהן פון דער ליבעראלער פארטיי ארויסגעטראטען געגען זיין קאנסערוואטיווען געגנער. כדי אין דרייי יאהר ארום אליין צו ווערען א קאנסערוואטיסט, ארויס דער טויט פון פאטער האט איהם געבראכט דעם טיטול לארד און אנ'ארט אין לארדען-הויז.

דער יונגער לארד מעלטשעט איז נישט קיין פאליטיקער, ער איז א ווירטשאפטסמאן און דאס, וואס קומט פאר אין סאוויעטען-פערבאנד אינטערעסירט איהם — נאר פון שטאנדפונקט פון ארגאניזירען די ווירטשאפט. דאס איז בכלל פאר איהם א ווינקעל-שטיין אין זיין גייסטיגען געבוי. ער וויל נישט, אז די געביידע זאל זיין אויסגעהאלטען אין דעמזעלבען אלטען סטיל. קאפיטאליזם? רייסט ער ארויס א ווארט פון דער פראגע, וואס איז איהם געשטעלט געווארען. איך האב קיינמאל נישט גע קאנט פערשטעהען, וואס אייגענטליך מיינט מען מיט דעם ווארט. סאציאליזם? א דאקטרין, וואס האט זיך אליין איבערגעלעבט און וואס לייגט ארויף קייטען אויף דער ווירטשאפט. איך בין נישט פאר קאפיטאליזם און נישט פאר סאציאליזם, ערקלערט ער און לאכט פריילין. ער איז בכלל א לעבענס-פריידיגער און האט ליב צו לאכען. ער איז א גרויסער ספארטסמען, ער האט ליב קונסט, עקאנאמישע פראבלעמען און קאמפליצירטע פראגען פון ארגאניזאציע. יונג, לעבענסלוסטיג, ביייגיריג און נישט צופרידען מיט קיין זאך.

דער קריזיס געהט פאראיבער...

פון וואנען נעהמט זיך דער אפטימיזם פון אמעריקאנער זשורנאליסט?

ווי ס'איז שוין נישט איינמאל אנגעוויזען געווארען, האט די ארבייטסלאזיגקייט אין דער וועלט פאר דער לעצטער צייט אנגענומען אזא מאסשטאב, וואס געהט אריבער אלע אונזערע בעגריפען. לויט די ציפערען פון אינטערנאציאנאלען ארבייטס-ביורא אין גאנץ בעטרעפט איצט די צאהל ארבייטסלאזע אין פערשידענע לענדער אנ'ערך 30 מיליאן מענשען. די אונטערשטיצונגען, וואס ווערען אויסגעצאהלט פאר די ארבייטסלאזע, זענען אין פערלויף אין די לעצטע דריי יאהר געשטיגען אויף 300 און אפילו אויף 400 פראצענט. די אלגעמיינע סומע פון די אונטערשטיצונגען דערגרייכט 170 מיליארד זלאטעס א יאהר.

די נויטווענדיגקייט אויסצוגעבען אזעלכע אונגעהויערע סומעס אונטערשטיצונגען מאכט אוני מעגליך פאר די מלוכות צו הילף צו קומען דער לאנדווירטשאפט און דער אינדוסטריע און דאס ברענגט ווידער צו א וויטערדיגען וואוקס פון דער ארבייטסלאזיגקייט.

אויפ'ן ערשטען ארט לויט דער צאהל ארבייטסלאזע שטעהען די פעראייניגטע שטאטען פון אמעריקע, וואו די אינדוסטריע האלט אין איין פאלען און גלייכצייטיג ווערען אויך רעדוצירט די ארבייטסלוינען. אויב מען זאל די לוינען פון יאהר 1928 אננעהמען פאר 100, דאן האבען זיי אין יאהר 1929 בעטראפען 110 און אין יאהר 1932 בלויז 43. דער האנדעלס-אומזאץ האט אין יאהר 1931 נאך בעטראפען 95 און אין יאהר 1932 בלויז 66. די בוי-בעוועגונג איז אין יאהר 1932 געפאלען ביז 27. דאס איז שוין נישט קיין קריזיס, נאר א קאטאסטראפע.

ביי דעם אונגעהויערען פערנעהם פון דער ארבייטסלאזיגקייט איז שווער צו בעגרייפען, פון וואנען עס נעהמט זיך דער אפטימיזם פון בעקאנטען אמעריקאנער זשורנאליסט, מחבר פון די בעריהמט געווארענע רעפארטאזשען וועגען סאוויעט-רוסלאנד און דייטשלאנד ניקערבאקער.

ניקערבאקער האט אין וויען געהאלטען א פארלעזונג וועגען וועלט-קריזיס און האט בעוויזען, אז דער קריזיס געהט שוין צום סוף. לויט דער מיינונג פון ניקערבאקער'ן איז דער קאפיטאליסטישער רעזשים, ביי אלע שוועריגקייטען פון נאך דעם קריג, ביסלעכווייז גובר די לאגע.

אין קיין שום לאנד, מיינט ניקערבאקער, איז שוין איצט נישט פאראן די געפאהר פון א קאמוניסטישער רעוואלוציע, ווייל סאוויעט-רוסלאנד פערלירט די אנציהונגס-קראפט פאר די ארבייטער פון דער גאנצער וועלט. דער קריזיס געהט פאריבער, הגם דער אמעריקאנער זשורנאליסט האלט, אז אין יאהר 1945 וועט אויסברעכען א נייער, נאך מעהר שרעקליכער קריזיס.

אין די פלאנטערנישען פון א רעטזעלהאפטער נשמה

דאס בוך פון ארנאלד צווייג וועגען יודיש-האלענדישען דיכטער דע האאן

אין פערלאג פון גוסטאוו קיפענהויער אין בערלין איז ערשינען א נייער ראמאן פון בעריהמטען דייטשען שריפטשטעלער ארנאלד צווייג אונטער'ן נאמען „דער אריינט קעהרט היים", און באלד ווי דאס בוך איז ערשינען האט עס ארויסגערופען א גאר לעבהאפטע פאלעמיק.

אין זיין בוך פרובט ארנאלד צווייג צו לעזען א זעהר פערוויקעלטע פסיכא-פאטאלאגיש פראבלעם. ער פרובט אנאליזירען די נשמה פון האלענדיש-יודישען דיכטער און שריפטשטעלער דע האאן. דאס אינטערעסאנטע בוך איז געווידמעט דער פערפלאנטערטער נשמה פון דאזיגען רעטזעלהאפטען מאן, וועלכער איז אינגיכען נאך זיין קומען קיין ארץ-ישראל פערוואנדעלט געווארען פון אנ'אטעאיסט און גאטלעסטערער און גלייכצייטיג הייסען אנהענגער פון ציון אין א שטארקען פערערער פון דער אגודה. ער פלעגט זיצען גאנצע טעג אין די ארטאדאקסישע שולען און איז דורכגעדרונגען געווארען מיט האס צום ציוניזם.

צווייג פרובט אריינלאזען טיף זיין קינסטלערישע זאנדע אין דער קאמפליצירטער נשמה פון זיין העלד. ער פרובט אויסטייטשען די פסיכישע און פסיכאפאטאלאגישע ענדערונגען, וועלכע זע ען פאר געקומען אין דער דאזיגער נישט-געוועהנליכער און רעטזעלהאפטער געשטאלט.

לויט דער קאנצעפציע פון שריפטשטעלער איז דע האאן ערמארדעט געווארען דורך א ציוניסט, וועלכער דארף אזוי ארום אויסדריקען די נקמה פון יודישען ישוב הערפאר, ווייל דע האאן האט זיך אריינגעלאזט אין קאמבינאציעס מיט די אראבער און מיט אנדערע פאקטארען, וועלכע האבען זיך מיט אלע מיטלען אנטקעגענגעשטעלט דעם אויפבוי פון יודישען לאנד.

אין דער ווירקליכקייט איז דער מערדער פון דע האאן נישט ענטדעקט געווארען. מ'האט גע'טענה'ט, אז איהם האט ערמארדעט אנ'אראבער, מיט וועלכען ער האט זיך געפונען אין אונבארמהאליגע געשעפטען בעציהונגען.

צווייגס קאנצעפציע איז העדריבער זעהר א דרייסטע. דער ראמאן אליין, וועלכער דרינגט טיף אריין אין דעם רייכען און עקזאטישען פאלעסטינער לעבען און מאלט מיט בונטע פארבען דאס לאנד און די מענשען, איז שוין געווארען איינס פון די אינטערעסאנטסטע און פיל גע לעזענע ווערק אויפ'ן ביכער מארק פון דער לעצטער צייט.

ווידער 2 יודען ארעסטירט אין האוואנא

אונטער שווערען פאליטישען חשד

האוואנא (יט"א) באך'ן בעפרייען די צוויי יודען אליעזער אראנאוסקי און חיים קאהען, וואס זענען געהאט ארעסטירט געווארען אונטער דער בעשולדיגונג פאר האבען עפענטליך זיך ארויסגעזאגט געגען דער איצטיגער קובאנער רעגירונג זענען איצט ארעסטירט געווארען אונטער אנ'אהנליכער בעשולדיגונג צוויי אנדערע יודען פון דעם האוואנער קיבוץ.

די ארעסטירטע זענען דוד קורלאנד, געוו. רעדאקטאר פון דער האוואנער יודישער צייטשריפט, „די יודישע וועלט", א בעקאנטער עסקן פון דער ארטיגער יודישער קהלה, און יעקב סעגאל, דער זוהן פון א בעקאנטען יודישען סוחר.

קורלאנד און סעגאל זענען איבערגעגעבען געווארען אין רשות פון דער מיליטערישער מאכט אין האוואנא. זיי זענען ארעסטירט געווארען אין דעם מאמענט, ווען זיי זענען געקומען אין א פאליציי-סטאציע זיך בעקלאגען אויף א געוויסען קובאנער, וואס האט געגנב'עט סחורה פון סעגאל'ס געשעפט.

צוליב דעם קריגס-צושטאנד, וואס הערשט אויף קובא, איז מען אין די יודישע קרייזען בעאונרוהיגט וועגען גורל פון די ארעסטירטע. יודישע ארגאניזאציעס האבען אונטערגענומען אנ'אינטערווענץ ביי דער רעגירונג וועגען בעפרייען קורלאנד'ן און סעגאל'ן.

די טאקטיק פון שטעהן אין א זייט

דער פראצעס פון די פיר אוקראינער טעראריסטען אין לעמבערג, די הינריכטונג פון די צוויי מיטגלידער פון דער אוקראינער נאציאנאליסטישער ארגאניזאציע, דאנילישין און בילאס האט אונז ווידעראמאל אויף א שמערצליכען אופן דערמאנט די עקזיסטענץ פון אנ'אוקראיניש פראבלעם, וואס לאסטעט שווער אויף דער גאנצער געזעלשאפטליכער אטמאספערע אין דעם מזרח-גאליצישען קאנט פון דער פוילישער מלוכה.

דער דאזיגער פראצעס האט אונז בולט בעוויזען, אז די מאנכמאל פאטאלאגישע פארמען, וועלכען עס נעמט אן דער נאציאנאלער פרייהייט קאמף פון ... אוקראינער, זענען א רעזולטאט פון א טיפען יורונג - פראצעס, וואס קומט פאר אין דער אוקראינישער געזעלשאפט. מיר צווייפלען נישט, אז די פעראנטווארטליכע עלעמענטען פון דער אוקראינישער געזעלשאפט שאקלען זיך אפ פון די טעראריסטישע מעטאדען, ווי זיי קומען צום אויסדרוק אין בעוואפענטע אנפאלען, הגם מיר פערשטייען זייער נאציאנאלען שמערץ צוליב דעם טויט פון צוויי יונגע מענשען, וואס האבען מקריב געווען זייער לעבען אויפ'ן מזבח פון דער אוקראינישער נאציאנאלער בעוועגונג.

פון דער אנדערער זייט מוזען מיר אויך דערווארטען, אז די ערנסטע פאליטישע קרייזען אין דער פוילישער געזעלשאפט וועלען זיך זיכער פערטראכטען איבער דער פאליטיש-סאציאלען הינטער-גרונט פון די געשעהענישען, וואס האבען געפיהרט צו דעם דאזיגען טראגישען שטאנד-געריכט-פראצעס. און ווען זיי וועלען דאס טון, וועלען זיי זיכער קומען צו דער איבערצייגונג, אז מיט דער תליה און מיט דעם באגנעט קאן מען נישט לעזען די פאליטישע און סאציאלע פראבלעמען, וואס שטעקען הינטער די דאזיגע געשעהענישען.

אין אט דעם טראגישען קאמף, וואס פיהרט זיך אויפ'ן שטח פון מזרח-גאליציע צווישען פאליאקען און אוקראינער, מוז געפונען ווערען א פרידליכער אויסוועג, וואס זאל בעפרידיגען די בערעכטיקטע אספיראציעס פון ביידע צדדים און זאל א סוף מאכען צו די בלוטיגע קרבנות, וואס פאלען אין ביידע זייטען.

אין דעם דאזיגען קאמף וואלט די האלב מיליאנדיגע יודישע בעפעלקערונג, וואס געפינט זיך אויפ'ן שטח פון מזרח-גאליציע, נישט געדארפט אינגאנצען זיך שטעלען אין א זייט. ס'וואלט געמוזט זיין די אויפגאבע פון דעם פראגרעסיווען טייל אין דער יודישער געזעלשאפט צו זוכען א וועג, וואס וואלט געקענט ברענגען צו א פערשטענדיגונג פון ביידע פעלקער.

די יודישע מינדערהייט אין מזרח-גאליציע, וועלכע האט דא נישט קיין שום טעריטאריאלע אספיראציעס, וואלט געקאנט זיין בעהילפען צו שפילען די ראל פון דעם עהרליכען פערמיטלער, וואס פרובט צו פערקלענערען דעם תהום, וועלכע בעשטייט היינט צווישען די ביידע סלאווישע פעלקער.

אבער די מסיע וואלט נאר דאן געקאנט געלינגען, ווען ביידע צדדים וואלטען געהאט די איבערצייגונג, אז די יודישע מינדערהייט מישט זיך אריין נישט צוליב זייטיגע פניות, און נישט בכדי צומיצען פון די קעמפענדע צדדים צו שטארקען, נאר אין די העכסטע אינטערעסען פון דעם מזרח-גאליצישען קאנט, וואס איז נאך אלץ נישט געקומען צו רוה, הגם מיר האבען הינטער זיך שוין א נאך-מלחמה-פעריאד פון 14 יאהר.

מיר גיבען זיך אפ א דין וחשבון דערפון, אז די פאליטישע אויפגאבע, וועלכע איז פערבונדען מיט אזא מין פערמיטלער ראל, איז א גאר דעליקאטע אבער פונדעסטוועגען טאר דאס נישט זיין קיין מניעה, ווייל די ביזאיצטיגע טאקטיק פון פאסיווקייט און נישט אריינמישען זיך, וועלכע ווערט אנגעווענדעט דורך די מזרח-גאליצישע יודישע פאליטיקער קאן זיך אמאל נוקם זיין אין די בלוטיגסטע אינטערעסען פון דער יודישער בעפעלקערונג אין מזרח-גאליציע. סוף כל סוף זענען מיר בירגער פון דעם לאנד און ווי ס'זאל נישט זיין דער פערלויף פון דעם נאציאנאלען קאמף, איז קלאר, אז פון זיין רעזולטאט ווערט אויך אפהענגיג זיין דער פאליטישער גורל פון דער יודישער מינדערהייט אין מזרח-גאליציע.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר

אוירען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען

11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)

טעל. 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעמט אויך אן אין לאטשניצע זגערזשער 17 פון 11—2,

אין כעלמי פון 8—9 פריה.

מוט, ווילען און ענטשלאָסענקייט

רייזע-איינדרוקען פון א"י

פון דוד פינסקי

וואוהין איצט, שאָפער די מיינער? נאָך די קבוצות עין חרוד און תל יוסף — וואוהין? זענען דאָס נישט די גרעסטע דערגרייכונגען?

טראָגט זיך דער אויטאָמאָביל ווייטער אין טאָל צווישען די גלבוע-בערג און דער גבעת המורה און אַראָפּ צום ירדן-טאָל. אַנטקעגען זעהען זיך ווי אונטער אַ שלייער די בערג פון יענער זייט ירדן. ביי זייער פוס אַ לאַנגע, שמאָלע פעלד-פּוּנג — דאָס איז דער ירדן.

בית-אלפא, חפצי-בה, גשר בהרים, דגניה...

אַנטקעגען עין חרוד און תל יוסף, אויף אַ משופּע פון די גלבוע בערג, ליגען האַרט איינע ביי דער אַנדערער די קבוצות בית אלפא און חפצי בה. בית אלפא? אָ, יע: דאָ איז אויסגעגראָבען געוואָרען מיט אַ פּאָר יאָהר צוריק דער דיל פון אַ שוהל פון אַנהויב זעקסטען יאָהרהונדערט. אויס געלייגט אין מאָזאַאיק פון קליינע פערשידענפאַר-ביגע שטיינדלעך, מיט צייכענונגען, פערצירונגען, בילדער און אויפשריפטען — אַ גרויסע זעהענס-ווירדיגקייט. די רעגירונג האָט זי אַרומגעבויט מיט ווענט און דאַך און לאָזט זיך בעצאָהלען פאַר אַ קוק.

אַ גרוס פון אַן אַלטער יודישער ווירקליכקייט פרומע שאָטענס פון אַמאָל, אַרום וועלכע הונדערט און דרייסיג חברים און חברות פון דעם „השומר הצעיר" שטעלען אויף ווענט און דאַך פון אַ נייעם לעבען און שווערער אַרבייט, מיט דעם גאַנג פון אַרבייט, אַ נייע כאָרשול פון דער רעליגיע פון אַרבייט.

און ביי זייער זייט אין חפצי-בה בויט אַ כאָר שול פון אַרבייט אַ גרופּע יהודים, וואָס האָבען נישט בעלאַנגט צו קיין אָרגאַניזאַציע, נאָר האָבען אַלע גלייך געטראָגען אין האַרצען אַ בענקעניש נאָך אַ נייעם לעבען פון אַרבייט, פרייהייט און גלייכהייט די האָבען זיך צופעליג צונויפגעטראָפען, פונאַנדער געפרעדט זיך און אויסגעפינען אַז איין בענקעניש פערבינדט זיי, אַ ליכט איז אויפגעגאַנגען אין זיי! זיי האָבען זיך פעראייניגט און צוזאַמען אַוועקגע-פאָהרען אין ארץ-ישראל, צו לעבען בשותפות דאָס לעבען, נאָך וועלכען זיי האָבען געבענקט, און חפצי-בה — „איך וויל זי" — איז די פערווירק-ליכונג פון זייער ווילען און ענטשלאָסענקייט.

ווילען און ענטשלאָסענקייט! ווי אַנדערש וואָלטען געקאָנט אויסהאַלטען די חלוצים און חלו-צות אין דער טראָפּישער היץ פון גשר, דער קבוצה ביים בריק איבער'ן ירדן? ווי אַנדערש וואָלטען זיי דאָרטען געקאָנט שטיינער קלאַפּען און שאַ-פען בויען — טאַטע-מאַמעס קינדער, ביכער-מענ-שען, קינדער פון חדר און שולע? וועלכער אַנדער כוח וואָלט זיי געקאָנט איינהאַלטען און מאַכען פאַר אַזעלכע טרייע, פלייסיגע אַרבייטער פון דער ערד?

גשר איז איצטער אַ בליהענדיגער קבוצה, אין צאָהל פון איהרע בפשוּת איז זי די דריטע נאָך עין חרוד און תל יוסף.

ווילען און ענטשלאָסענקייט! וואָס האָט אויפגענומען רוטענבערגס עלעקטרישע סטאַנציע, די ליכט-פער-שפּריטערין איבערן גאַנצן לאַנד, וועלכע געפינט זיך אין בהרים, נישט ווייט פון גשר, אויף יענער זייט ירדן, ביים איינפאַל, פון דעם טייך ירמוק? עס איז געווען צוערשט דער ווילען און ענטשלאָסענקייט פון דעם גרויסען עקשן, פנחס רוטענבערג. ער האָט געקעמפט מיט דעם בעליידיגענדיגען אומגלויבען אין זיין פּראָיעקט און מיט דער פערעכטליכער גלייכגיל-טיגקייט צו איהם און האָט זי בעזיגט. ער האָט זיך בעראַנגעלט מיט די שווערסטע שטערונגען און האָט זיי בייגעקומען, אָבער דאָס שענסטע וואונדער, דער התפעלותדיגער מאָמענט זענען זיינע אַרבייטער, זיין גרויסע אינזשיניערישע אונטערנעהמונג איז געטון געוואָרען פון יודישע הענט, וועלכע האָבען קיינמאָל אַזאַ מין אַרבייט נישט געטון. די אַרי-בערטראָגונג פון דעם ירדן אין אַן אַנדער בעט, די בריקען, די אויפשטעלונג פון ריזיגע טורבינען, די אויפבויאונג פון דער גליית-געביידע — אַלץ, אַלץ איז געטון געוואָרען פון טאַטע-מאַמעס קינדער, די ביכער-מענשען, די קינדער פון שולע און חדר, זיי האָבען געהאַט דעם ווילען און ענטשלאָסענקייט אַלץ צו קאָנען, וואָס דער אויפבוי פון פאָלק און לאַנד וויל פון זיי, און זיי האָבען געקאָנט, די לערן-יונגלעך זענען זעהר שנעל מייסטערס געוואָרען.

דגניה, וואָס האָט גענומען איהר נאָמען פון דער צאַרטער קאָרנבלום (דגניה אויף העברעיאיש), דגניה, די ערשטע, די עלטסטע פון אַלע קבוצות, וועגמאַכערין, וועגווייזערין, פּראָפּאַגאַנדיסטאַ-ציע פאַר דעם קבוצה-לעבען, פורעם, נאָך וועל-כער די נאָכקומער האָבען זיך געפורעמט — זי איז געשטאַלטע ווילען און ענטשלאָסענקייט.

מיט צוועלף מענשען האָט זי אָנגעהויבען דגניה אין 1912. מיט 10 מענער און 2 פרויען חברים אַלע פון דער רומענישער קאָמונע, וואָס האָט געאַרבייט צוערשט אין כנרת און דערנאָך אין חדרה, אויף דער ערד פון דעם גאַציאַ אַל-פאַגד, ביים אָרט, וואו דער ירדן קומט אַרויס פון דעם ים כנרת. די אַראַבער האָבען דערפאַר גערופען דעם אָרט „די עפענונג פון מויל". און דיכטער און קינסטלער האָבען דאָ פאַר זיך אַ לאַנדשאַפט פון פערכאַפּענדיגער שעהנקייט, אָבער ווען דגניה איז געגרינדעט געוואָרען איז די געגענד געווען זומפּיג און דער וועג, וואָס האָט געפיהרט פערב יאיהר, איז געווען אַ וועג פאַר אַן אַראַבישע קאַמעל-טרייבער, פאַר רויבער און גנבים, און וויסט איז געווען די ערד, קיין גרעזעל נישט און נישט קיין איינציגער בוים. די וויסטקייט האָט אָנגעוואָרפען אַן אומעט, און איידער די צוועלף האָבען אויפגע-שטעלט געביידעס פאַר זיך, האָבען זיי פערפלאַנצט ביימער. זיי האָבען געפלאַנצט נישט וויסענדיג וואָס דאָ קאָן וואַקסען און וואָס נישט. האָבען זיי גע-דולדיג געפלאַנצט און אויסגעריסען, געפלאַנצט און אויסגעריסען, אָבער דגניה איז איצטער איינגע-טונקט אין גרינס, אַ פּראַכטפולער גאָרטען, אַ גע-דיכטער פּאַרק מיט פּאַלמען, ציפּרעסען, אייקאַליפּ-טוסען, באַנאַנען-ביימער, פּאָמעראַנצען-ביימער, ווייב טרויבען, זילבערטען, באָקסער-ביימער...

עס זענען געווען אין דגניה חברים וואָס האָ-בען געדענקט, אַז זיי דאַרפען נאָר מאַכען דעם אָנהויב, אויסטרעטען דעם וועג און פערנעהמען זיך ווייטער, אויסזוכען אַ נייעם ווינקעל און וויסט-שטעלע און בעאַרבייטען איהם, און דערנאָך ווידער אַ נייעם ווינקעל, דאָס איז געווען שוואַכקייט, אָנשטעלונג פון דער בויענדיגער אַלטעגליכקייט. עס איז לייכטער צו געהן אין אַטאַקע ווי צו שטעהן אין די אָקאָפּעס, ווען די חברים האָבען עס בעגריפען האָבען זיי זיך אָנגעטון אַ כוח און זענען געבלי-בען. גענומען אויף זיך דעם שווערען יאָך פון דער אַלטעגליכקייט און אויפגעבויט דאָס נייע לעבען.

אויף אַ סך שווערע פראַגען פון סאָציאַליסטי-שען צוזאַמענלעבען האָט דאָס נייע לעבען אין דגניה געדאַרפט געבען אַן ענטפער און האָט איהם גע-געבען. איינע פון די שווערסטע פראַגען איז געווען די קינדער-דערציהונג, אַ קינד איז געבוירען גע-וואָרען, ווער זאָל עס אויפברענגען? וואָס טון, ער זאָל נישט זיין קיין שטער דער מוטער אין איהר אַרבייט? און דגניה האָט געענטפערט. קינדער-דער-ציהונג איז אַ שותפותדיגע זאַך איז די זאַך פון דער גאַנצער קבוצה, אַלע פרויען זענען אין איהר בעשטי-ליגט. אויף די קינדער-לאַנע, אויף די מיידלעך, די „קינדער-היים" איז בעשאַפען געוואָרען, די שות-פותדיגע אויפזיכט אויף די קינדער, זעהר שווער געווען פאַר די מאַמעס וואָס זענען דערצויגען גע-וואָרען צו האָבען זייער איינגענעם צימער איבער זיי-ער איינגענעם קינד, אַ האַרטער עקזאַמען געווען פאַר

די, וואָס פאַראַ כוח זיי האָבען זיך געדאַרפט אָנ-טון! עס איז געווען רעוואָלוציאָנערער ווילען און ענטשלאָסענקייט, וואָס האָט בעשאַפען די סאָציאַ-ליסטישע קינדער-היים.

ווילען און ענטשלאָסענקייט!

אַ גרויסען בית-עולם האָט דגניה, קברים, קברים, קברים, געשטאָרבענע פון קראַנק, קרבנות פון טערקישע רדיפות אין דער צייט פון דער מלחמה, און געפאַלענע פון דער איינענער האַנט, וויל דער גלויבען אין דער בעסערער צוקונפט איז אָפּגעשטאָרבען, וויל ווילען און ענטשלאָסענקייט זענען פערחלש'ט געוואָרען. אָבער אָט איז דער קבר פון יוסף בוסעל, דעם ערשטען בוימער-פלאַנ-צער אין דגניה. דעם שאָפער פון דעם נייעם לע-בען דאָרטען, דעם מאַן מיט דעם אייזערנעם ווילען ער איז דערטרונקען געוואָרען אין ים כנרת, ווען אַ שטורעם האָט איבערגעקעהרט זיין שיפעל און ער האָט נישט געקענט דערשווימען צום ברעג, וויל זיין קערפער איז אָפּגעשוואַכט געוואָרען פון דער פער-רעטישער מאַלאַריע. און אָט איז דער קבר פון דעם נייצעהן-יעהריגען משה באַרסקי, וועלכער דאָט איינגעשטעלט זיין לעבען פאַר דעם קבוצה-אייגעל וואָס אַראַבער האָבען געוואָלט ביי איהם אָוועקרויבען. ווען זיין פאָטער אין רוסלאַנד האָט זיך דער-וואוסט פון זיין העלדישען טויט האָט ער אַוועקגע-שיקט זיין צווייטען זוהן צו פערנעהמען דעם געפאַ-לענעמס פּלאַץ. און אָט איז דער קבר פון דעם אַלטען אהרן דוד גאָרדאָן, דיכטער און דענקער און שווערער ערד-אַרבייטער, פרייזיגער און זינגער פון דער אַרבייטס-רעליגיע, דער יוד מיט דער לאַנ-גער ווייסער באָרד און באַרוויסע פיס, וועלכער האָט אין דער גרעסטער פערצווייפלונג געפונען אַן אויס-מונטערונגס - וואָרט פאַר זיינע יונגע חברים, גע-שטאַרקט זייער מוט, געשטאַלט זייער ווילען, גע-שמידט זייער ענטשלאָסענקייט, געלערנט זיי עקשנות אומדערמידליכקייט און פרייד אין דעם שאַפען פון אַן אַרבייטענדיגען ארץ-ישראל.

בזיג אין דיין קאַמף, בעזוכער

אויפרוף צום „ביאַליק-חודש"

פון פערבאַנד פון די העברעאישע שריפטשטעלער אין א"י

תל-אביב (יט"א) דער פערבאַנד פון העברע-אישע שריפטשטעלער אין א"י האָט פערעפענטליכט פאָלגענדען אויפרוף צום ח. נ. ביאַליק-יובילעאום, וואָס פאַלט אויס אין לויפענדען חודש. אין אויפ-רוף ווערט געזאָגט:

„צעהן טאָג אין טבת ה. י. ווערט חיים נחמן ביאַליק אַ בן-ששים.

דער דאָזיגער טאָג איז אַ יום-טוב פאַר'ן גאַנ-צען יודישען פאָלק. די ביאַליק-פייערונג איז דער יו"ט פון דער העברעאישער דיכטונג, — דער יו"ט פון דער גאַנצער העברעאישער קולטור, וואָס דער דיכטער האָט איהר אויפבוי און בעפעסטיגונג גע-ווידמעט אַלע זיינע כוחות און זיין גרויסען טאַלענט. דער נאָמען ביאַליק, וואָס געהערט אונז אַלעמען, סימבאָליזירט דעם ווילען פון פאָלק צו אויפלעבונג, בעפרייאונג, צו אַן ערהעבענער און שעפערישער לעבען. אין זיין גרויסער און פרייער דיכטונג איז געקומען צום אויסדרוק די האַרצענס-בעקשאַפט פון דורות אַלע זייערע ליידענס-צאַפּלענישען און האָפנונגען. זייט פיל דורות האָט דאָס פאָלק נישט געהאַט קיין בביאישען מאַן, וואָס זאָל איינגאַנצען זיין גרויסער וואַקסען פון דעם פאָלק'ס האַרצענס-טיפעניש, וואָס זיינע ברידערס טרעהר זאָל זיין זיין טרעהר און זייער לעבענס-גורל — זיין גורל, אַ מאַן, וואָס זאָל קענען אין גלייכער מאָס שטראָפען און טרייס-טען, וואָס זאָל טראָגען דעם פאָלק'ס חרפה ווי אַ גליהענד פייער אין זיין האַרצען און וואָס זאָל קיינ-מאָל נישט פערגעבען זיין פערשוועכטען כבוד.

זאָל דער ביאַליקס זעכציגסטער געבורטס טאָג ווערען אַ טאָג, אין וועלכען דאָס יודישע פאָלק זאָל אויסדריקען די גאַנצע ברכה און דאַנק, וועלכען ס'פיהלט פאַר זיין גרויסען דיכטער און ערציהער, אַ טאָג, אין וועלכען עס זאָל זיך קלאָר מאַכען אַלץ, וואָס דער דיכטער האָט געשאַפען פאַר דער יודישער דיכטונג און קולטור אין משך פון העכער 40 יאָהר, יאָהרען פון שאַפונג און נישט איבערגעריסענער אַרבייט. דער פערבאַנד פון העברעאישע שריפט שטעלער אין א"י פּראָקלאַמירט אַ „ביאַליק-חודש", וואָס ווערט זיך אָנהויבען צעהן טאָג אין טבת, אַ חודש, וואָס זאָל איינגאַנצען זיין געווידמעט פאַר ביאַליק-פייערונגען אין אַלע ווינקעלעך פון יודישען ישוב אין א"י און אין גלות. מיר רופען דאָס גאַנצע פאָלק און זיינע אָרגאַניזאַציעס, אַלע ערציהונגס-אַנשטאַלטען און קולטור-אינסטיטוציעס, יעדען יו-דישען קיבוץ, וואו ער זאָל זיך נישט געפינען, צו פייערען צוזאַמען מיט אונז דעם יו"ט פון אונזער דיכטונג. זאָלען די דאָזיגע טעג ווערען טעג פון ווירקען פאַר דער בעפעסטיגונג פון דער העברעאי-שער ליטעראַטור, פון איהר פּראָפּאַגירונג, און זאָל נישט זיין קיין יודישע שטוב, וואָס זאָל ביי דער גע-לעגענהייט פון דעם יו"ט נישט אַריינגעמען צו זיך די שריפטען פון דיכטער, וואָס זענען ערשינען דורך דעם יובל-קאָמיטעט און וועלען דערלאַנגט ווער-רען אַלס מתנה דעם דיכטער אין זיין געבורטס-טאָג.

דאָס איז אַ יובל-בוימער פון „מאזנים" וועט די פער-וואַלטונג פון שריפטשטעלער-פערבאַנד אַרויסגע-בען לכבוד דעם טאָג אַ גרויס ליטעראַריש זאַמעל-בוך („ספר ביאַליק"), אין וועלכען עס וועלען זיך בעטייליגען די יודישע שריפטשטעלער מיט זייערע בעסטע שאַפונגען, צום „ביאַליק-חודש" וועט אַרויס געגעבען ווערען לכבוד דעם דיכטער אַ ספעציעלע אָנדענק-מאַרקע.

די פערוואַלטונג פון שריפטשטעלער-פערבאַנד בעט אַלע אינסטיטוציעס, וואָס וועלען פייערען דעם ביאַליק-יובל, צוזיסען געבען איהר דאָס פייערונגס פּראָגראַם, און די פערוואַלטונג פון איהר זייט איז גרייט מיטצוהעלפען מיט פערשידענע אָנווייזונגען".

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 216-90
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוועכע. אַלע אַרט גאַלוואַניזאַציען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8—2 און פון 5— 9 אָוונט.
בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען.

„דאָס לעבען לויפט צו-שנעל"

„צום פשוט'ן מענשען דאַרפען מיר זיך בעציהען מיט מעהר אויפמערקזאַמקייט" זאָגט פּראָפ. — איינשטיין

„די צייט פליהט צו גיך אין אונזערע טעג, און מען דאַרף עפּעס טון כדי איהר איינצוצוימען, אַזוי, אַז מענשען זאָלען האָבען אַ געלעגענהייט צו טראַכטען" —

די דאָזיגע ערקלערונג אָנ'ערך, האָט דער וועלט בערימטער געלערנטער אַלבערט איינשטיין געמאַכט אַמעריקאַנער צייטונגס-לייט.

„דער עולם איז היינטיגע צייטען נישט שטאַרק פעראינטערעסירט אין דער וויסענשאַפט און פער-שטעהט זיי נישט. נאָר מען קאָן לייכט בעגרייפען די אורזאַך דערפאַר.

„מיר לעבען צו שנעל, די צייט פאַר דעם דורכ שניטליכען מענשען לויפט צו גיך, אַז ער זאָל אַפילו האָבען צייט דורכצולייענען די נייעס אין די טעג-ליכע צייטונגען, און ווי אומגלויבליך דאָס זאָל נישט אויסזעהען, די וויסענשאַפטליכע מיטלען, וואָס זענען, דאַכט זיך, אויסגעקלערט געוואָרען אַז דער דורכשניטליכער מענש זאָל בעסער און לייכטער פערשטעהן די פערפלאָנטערטע פּראָבלעמען, מאַ-כען אין דער אמת'ן אַלע פּראָבלעמען נאָך מעהר טונקעל און שווערער צו פערשטעהן".

און כדי מען זאָל בעסער פערשטעהן וואָס ער האָט געמיינט מיט זיין ערקלערונג, האָט פּראָפע-סאָר איינשטיין געגעבען אַ ביישפּיל פון די צייט-טונגען.

„מיר מוזען מאַכען לאַנגזאַמער דאָס לעבען. אָט קוקט זיך צו צו די צייטונגען, ווי שנעל זיי קומען אַרויס איינע נאָך די אַנדערע, ווי קאָן דער מענש פון גאַס אַריינבעהמען אין זינען די אַלע פּאַ-סירונגען און פאַקטען? דאָס בעווייזט, אַז מען ווערט אָן צופיל שנעלקייט.

„מיט אַ פּאָר יאָהר צוריק האָבען נאָך מענשען געהאַט אַ געלעגענהייט זיך צוצוזעצען און טראַכ-טען, אויב זיי האָבען עס נאָר געוואָלט, סיידען איינער האָט זיך נישט געוואָלט בעגנוצען מיט דער געלעגענהייט צו טראַכטען. אָבער היינט צו טאָג, ווען איינער האָט אַפילו די געלעגענהייט צו טראַכ-טען, קען ער עס נישט טאָן.

„די וויסענשאַפטליכע טעכניק וואַקסט אַזוי שנעל, אַז זי ווערט זיך מוזען אָפּשטעלען אַביסעל, כדי דער מענש פון גאַס זאָל קאָנען נאָכהאַלטען און פערשטעהען וואָס עס קומט פאָר."

„וויסענשאַפט איז נישט עפּעס וואָס איז פאַר יעדען איינעם, וויל מיר וויסענשאַפטליכע זענען געצייגט אַלץ אויסצופאָרשען, און אַלץ זיך צו גריבלען, אָבער מיר קאָנען דאָך נישט דערוואַר-טען פון יעדען פשוט'ן מענשען, אַז ער זאָל אינז באַכטאָן. דערפאַר טאַקע פאָדערט ער, אַז מיר זאָלען זיך צו איהם, צום פשוט'ן מענשען, בעציהען מיט מעהר אויפמערקזאַמקייט. וויל נאָך אַלעמען מאַכט דאָך די געזעלשאַפט מעגליך די אַרבייט פון דעם וויסענשאַפטסמאַן. די געזעלשאַפט גיט איהם די שפּייז, זי האַלט איהם אויס, און דערפאַר האָט די געזעלשאַפט אַ רעכט צו פערלאַנגען פון דעם וויסענ-שאַפטסמאַן, אַז די גייסטיגע שפּייז וואָס ער גיט זאָל מען קאָנען אַראָפּשלינגען און פערדייהען.

„דער מענש לעבט נישט נאָר מיט ברויט אַליין. עס איז מעגליך אויף פאַר דעם פשוט'ן מענשען אַרויסצוקריגען דאָס גוטע און שעהנע, וואָס איז איינגעפיהרט אין דעם וויסענשאַפטליכען אויט דענ-קען, אויב מען האָט נאָר די וויסענשאַפט געמאַכט צוגענגליך פאַר איהם, וויל אין דעם וויסענשאַפט-ליכען אָרט דענקען געפינט זיך פּאָעזיע. די אָנווענ-דונג פון וויסענשאַפט, איז ווי די אָנווענדונג פון גוטער מוזיק, זי פּאָזירט די העלבע גייסטיגע כחות".

א פאליציי-אויטא מיט א ראדיא-סטאַציע אין פאַריז

רעכט און לעבן

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

וואס איז פארט קצב'ערײַ?

א מלאכה צי א מסחר?

אנ'אמת'ן רעכטליכען נאָנסענס שטעלט מיט זיך פאַר די בעציהונג פון אונזער געזעצגעבער צו קצב'ערײַ.

אין דער רשימה פון בעשעפטיגונגען, וועלכע ס'ענטהאַלט דער אַרטיקעל 142 פון דעקרעט וועגען אינדוסטריע אָדער, ווי דער עולם רופט עס, צעכען-געזעץ, ווערט בפירוש אויך אריינגערעכענט קצב'ערײַ, אויב אזוי דאַרף אָהן מינדעסטען ספק קצב'ערײַ בעטראַכט ווערען פאַר א מלאכה. איבעריגענס האָט מען טאַקע אויף דעם סמך אין זיינער צייט געצוואונגען די קצבים פונקט, ווי אַלע אַנדערע אין דערמאַנטען אַרטיקעל אָנגעוויזענע געזעצליכע אַנערקענטע בעלי-מלאכות זיך צו פערזעהען מיט האַנדווערקער-קאַרטען.

נעמען מיר אָבער דעם אוסטאַוו וועגען אינדוסטריע-שטייער אין דעם פּרט, וואו ס'האַנדעלט זיך וועגען קלאַסיפיקאַציע פון פאַטענטען, זעהען מיר, אַז קצב'ערײַ ווערט גאָר בעטראַכט פאַר אַ מסחר און ממילא צוגעטיילט נישט צו דער גרופּע האַנדווערקערישע, נאָר צו די האַנדעלס-קאַטעגאָריעס.

די דאָזיגע בולט-ווידערשפּרעכליכע בעטראַכטונג בע'עוולה'ט אומגעהויער די קצבים-פּראָפעסיע, נישט רעדענדיג שוין דערפון, וואָס זי ברענגט אריין א כאָאָס אין די רעכטליכע פערהעלטענישען, און ווירקליך — שטעלט מען זיך אויפ'ן שטאַנדפּונקט, אַז קצבים זענען בעלי-מלאכות. דאַרפען זיי דאָך אויסקויפען האַנדווערקער-פאַטענטען (8 קאַטעגאָריע) און געניסען פון אלע הנחות בנוגע אומזאַץ-שטייער, וואָס דאָס געזעץ אַנערקענט פאַר בעלי-מלאכות מיט האַנדווערקער-קאַרטען.

גאַנץ אַנדערש איז אָבער די לאַגע אין דער ווירקליכקייט, דער אוסטאַוו וועגען אינדוסטריע-שטייער, וועלכער בעטראַכט אין היפך צו דער בעשטימונג פון דעקרעט וועגען אינדוסטריע-געזעץ קצב'ערײַ פאַר א מסחר, פערפליכטעט קצבים אויסצוקויפען האַנדעלס-פאַטענטען: 2-טע קאַטעגאָריע, אויב זיי פערקויפען פלייש אויך צום ווידערפערקויף, 3-טע קאַטעגאָריע, אויב זיי פערקויפען אויסשליסליך צו קאָנסומענטען. 4-טע קאַטעגאָריע, אויב זיי פערקויפען בלויז צו קאָנסומענטען און די פערקויף-שטעל געפינט זיך אין אַ בודקע (אַ בנין, צוזאַמענגעקלאַפּט פון ברעטער, אָהן טינק, אָהן פענסטער).

דיינט דער בעדייטענדער אונטערשיד צווישען די דערמאַנטע ביידע גרופּעס אונטערנעמונגען אין פּרט פון אויסמעסטען שטייער פון אומזאַץ.

מילא וואָלט מען געהאַלטען פאַר סוחרים בלויז די יעניגע קצבים אַזוי גערופענע שעכטערס. וועלכע פערקויפען זייטען צו אַנדערע קצבים צען ענין דאַרף בעזייטיגט ווערען.

אויב די ענין האָבען אַליין נישט אויס, וואָלט נאָך אפשר אַזאַ טראַקטירונג געווען פערשטענדליך. איז אָבער די מעשה, וואָס דער אוסטאַוו וועגען אינדוסטריע-שטייער טיילט צו די האַנדעלס-קאַטעגאָריעס אויך די אונטערנעמונגען, וועלכע שחט'ען אפילו אויפ'ן אייגענעם חשבון און האַקען אַליין אויס די געשחטענע בהמה און פערקויפען דאָס פלייש צו קאָנסומענטען ד"ה אַבסאָלוטע קצבים.

די אָנגעוויזענע געגענזעצליכע בעציהונג מצד צוויי געזעצען בעשטימונגען צו איין און דעמזעלצען ענין דאַרף בעזייטיגט ווערען.

איינס פון די ביידע — איז קצב'ערײַ אַ מסחר, דאַרף עס אויסגעשטראָכען ווערען פון דער רשימה־ה מלאכות, איז עס ווייטער אַ מלאכה, דאַרף עס אויסגעטיילט ווערען פון די האַנדעלס-קאַטעגאָריעס ביי אַ פאַטענטען-קלאַסיפיקאַציע.

אַזאַ קאָנסעקווענץ זענען מחויב צו פאָדערען פון די בערופענע אָרגאַנען די פעראינטערעסירטע פאַקטאָרען.

י. אינפעלד.

טאַקסע פאַר קאָמאָרניקעס

די דערמאָנטע פעראָרדנונג שטעלט איין פערהעלטנישמעסיגע אפּצאָהלונגען

אין דזש. אוסטאַוו 114 איז פערעפענטליכט אַ פעראָרדנונג פון יוסטיץ-מיניסטער, וועלכע בעשטימט אַ גענויע טאַקסע פאַר די פערשידענע שריט אין דער אַמטליכער טעטיגקייט פון אַ קאָמאָרניק.

וועלכע ווערט גענומען אָפּהענגיג פון בעטרעף פון דער תביעה, וואָס דאַרף אויפגעמאָהנט ווערען

פון אַ חוב ביז 50 זלאָטעס	בעטרעפט דער אָפּצאָל	2 זלאָטעס
" " 100 " "	" " "	3 "
" " 200 " "	" " "	4 "
" " 400 " "	" " "	6 "
" " 600 " "	" " "	7 "
" " 1000 " "	" " "	8 "

פון יעדע ווייטערדיגע טויזענד זלאָטעס ווערט גענומען צו 3 זל.

דער פולער אָפּצאָהל ווערט גענומען פאַר אַ זאַיענטשע, פאַר אַ ליציטאַציע אפילו, ווען דער קרעדיטאָר דערהאַלט די ליציטירטע חפצים ווערט דער אָפּצאָהל גענומען פון דער איינגעפּלאָסענער אָדער פערקויפטער סומע, אַלענפאַלס טאָר ער נישט ווייניגער בעטרעפען, ווי 5 זל.

אַ האַלבער אָפּצאָל ווערט גענומען, ווען איין קרעדיטאָר שליסט זיך אָן אין דער געמאַכטער זאַיענטשע דורך אַנ'אַנדערען קרעדיטאָר, פאַר קאָנטראָלירען צי די סעקוועסטרירטע חפצים זענען אויפ'ן אָרט.

פעסטגעשטעלטע אָפּצאָהלונגען

ווערען גענומען פאַר וועזוואַניעס אין דער הויך פון 80 גראָשען. פאַר איבערטראָגען אויף אַנ'אַנדער אָרט סעקוועסטרירטע חפצים ווערט גענומען 3 זלאָטעס, פאַר אָננעהמען אַ חוב פון אַ דריטען פערזאָן 1 זל. פאַר אריינפיהרען אין בעזיץ-רעכט פון אַנ'אומבעוועגליך פערמעגען ווערט גענומען אַנ'אָפּצאָל לויט דער הויך פון דער אַסעקוראַציע סומע פון אַ סומע ביז 3 טויזענד זל. אין דער הויך פון 8 זל., ביז 10 טויזענד זלאָטעס 10 זל. ביז 20 טויזענד זל. — 13, פון אַנ'עקסמיסיע פון 1 שטוב — 3 זלאָטעס, און צו 2 זלאָטעס פון יעדער ווייטערדיגע שטוב.

אויב די טעטיגקייט פון קאָמאָרניק דויערט לענגער, ווי 3 שעה קומט איהם פאַר יעדע ווייטערדיגע שעה צו 2 זלאָטעס.

אין פאַל, ווען דער קאָמאָרניק קומט מאַכען אַ ליציטאַציע, נאָר זי ווערט דורכ'ן מאָהנער צוריקגעהאַלטען, בעקומט דער קאָמאָרניק אַ האַלבען אָפּצאָהל. אויב צוליב אַנדערע טעמים דערגייט נישט צו קיין ליציטאַציע, קומט דעם קאָמאָרניק 3 זלאָטעס.

דאַגעגען אין די פאַלען, ווען אַ זאַיענטשע קאָן נישט געמאַכט ווערען צוליב פעהלען פון חפצים. ווען אַ ליציטאַציע איז נישט פאָרגעקומען צוליב פעהלען פון ליציטאַנטען, ווען אַנ'עקסמיסיע איז נישט אויסגעפיהרט געוואָרען, קומט דעם קאָמאָרניק נישט מעהר ווי 2 זלאָטעס.

אויב דער קאָמאָרניק דאַרף אַרויספאָהרען אין אַ פונקט, וואָס ליגט ווייטער, ווי 2 קילאָמעטער פון זיין זיץ-אָרט, קומט איהם צו 40 גר. פאַר יעדען ווייטערדיגען קילאָמעטער.

—לר.

פון אַנ'אָרים ערענד יתומ'ל

אַ דעפּוטאַט, גרויסער פּאַרטיי-טוער און מאַגנאַט

מיט 28 יאָהר צוריק איז ער פערשוואונדען געוואָרען און איצט האָט ער זיך פּלוצלינג בעוויזען

נישטדערוואַרטעטע אויפריכטעניש פון 13 לאָדזער אָרימע יודישע משפחות

געשעהן איז דאָס מיט 28 יאָהר צוריק, אין איינעם פון די דאַמאָלסדיגע שטורם-טעג איז זיין פאָטער אַנ'אָרימער גאַסען-הענדלער, גע'הרג'עט געוואָרען דורך אַ פערבלאָנזשעטע קויל.

ער, משה'לע איז דאַמאָלט אַלט געווען קוים 14 יאָהר. דאָך האָט ער שוין פערשטאַנען, אַז ער טאָר לענגער נישט בלייבען אויף די פּלייצעס פון זיין עלענדע מוטער און די איבעריגע דריי דראָבנע יתומה'לעך. אין אַ געוויסען טאָג איז ער טאַקע פערשוואונדען געוואָרען פון דער היים און נישט קוקענדיג, וואָס די מוטער און די משפחה האָבען איהם אַרומגעזוכט, וואו די וועלט האָט נאָר אַנ'עק, איז ער ווי אין וואַסער אריין.

אין אמת'ן איז אָבער משה'לע נישט דערטרונקען געוואָרען, ער האָט זיך נאָר אַוועקגעלאָזט אין דער ברייטער וועלט. יאָהרענלאַנג האָט ער אַרומגעוואַנדערט פון שטאָט צו שטאָט. פון לאַנד צו לאַנד ביז ר'איז ענדליך אָנגעקומען קיין יאָהאַניסבורג.

דאָ האָט זיך משה'לע בעזעצט, דורכגעגאַנגען אַלע מדורי גיהנם פון אַנ'עמיגראַנטען-לעבען און זיך מיט דער צייט גאָר הויך אַרויפגעאַרבייט: ער איז געוואָרען נישט בלויז אַ רייכער ביזנעס-מאַן, נאָר אויך אַ פּאַרלאַמענט-דעפּוטאַט און אַ פיהרער פון דער רעגירונגס-פּאַרטיי.

אין דער היים האָט שוין משה'לע אינגאַנצען נישט געדענקט דעסגלייכען האָט מען אין דער היים אויך אין איהם געהאַט פערגעסען.

אגב איז די מוטער נאָך משה'לעס אַוועקקומען אין קורצען געשטאָרבען. די צוויי איבערגעבליבענע שוועסטערלעך און דער ברודער זענען איבערגעגאַנגען צו אָרימע קרובים ביי וועלכע זיי זענען פערבליבען ביז זיי זענען אויסגעוואַקסען. שפּעטער האָט מען זיי אַוועקגעגעבען צו בעלי-מלאכות אין דער לעהר און זיי זענען מיט דער צייט געוואָרען זעלבסטשטענדיג.

אַלע דריי האָבען שוין חתונה געהאַט, וואוינען אין לאָדז אין פערשידענע קוואַרטאַלען פון שטאָדט און זענען שטאַרק פעראָרימט.

מיט אַ צייט צוריק האָט מען פון יאָהאַנעסבורג געזאָלט אַרויסשיקען אייניגע עמיגראַנטען-משפחות, וועלכע האָבען זיך אויף אַנ'אומלעגאַלען אופן אריינגעכאַפּט אין דער מדינה. די פאַרשטעהער פון דער דאָרטיגער עמיגראַנטען-שוץ-געזעלשאַפט האָבען אייניגע מאָל אינטערוועניערט ביי דער מאַכט לטובת די דערמאַנטע עמיגראַנטען. ס'איז אָבער זיי נישט געלונגען די גזירה מבטל צו מאַכן.

אין דער לעצטער מינוט האָט מען געפּרוּווט זיך ווענדען צו משהלען, דעם פיהרער פון דער מעכטיגער רעגירונגס-פּאַרטיי. אַז ער זאָל זיך איינשטעלען פאַר די אומגליקליכע פערוואַנדעלטע. הגם משה'לע האָט זיך אין משך פון דער גאַנצער צייט ווייט געהאַלטען פון יודישען געזעלשאַפטליכען לעבען, דאָך האָט ער די אינטערווענץ דורכגעפיהרט מיט אַ פולשטענדיגען ערפאָלג.

באַלד נאָכדעם האָט ער צו זיך פערבעטען די דערמאַנטע עמיגראַנטען, זיך גענויער אויסגעפרעגט וועגען זייערע לעבענס-בעדינגונגען, וועגען זייער אָפּשטאַמונג און וועגען ענליכע פּרטים.

אין שמועס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז איינער פון די אָפּגעראַטעוועטע עמיגראַנטען איז אַ לאָדזער און גראַד אַ ברודער פון משה'לעס שוועסטערס מאַן. משה'לע האָט שוין דעם אורח נישט אַוועקגעלאָזט, ער האָט זיך ביי איהם איינגעאַרמירט, ווי אַזוי ס'לעבען זיינע שוועסטערן, ברידער און די איבעריגע משפּחה-מיטגלידער. די דערצעהלונגען האָבען אין משה'ן אַרויסגערופען אַ שטאַרקע בענקשאַפט צו זיין היים-שטאָט, פאַמיליע, קרובים. ער האָט דעריבער בעשלאָסען צו בעזוכען זיין געבורטס-שטאָט, אויפצוזוכען זיינע קרובים, זיי אַרויסצוהעלפען און די שוועסטערן און ברידער אַרויסצונעהמען קיין יאָהאַנעסבורג.

צו קריגען איינפאַהר-ערלויבנישען איז איהם גאָר נישט שווער אָנגעקומען. ער האָט זיך באַלד געלאָזט אין וועג אריין.

מיט אַ קורצע צייט צוריק איז משה'לע געקומען קיין לאָדז, ער איז פערפאָהרען אין האָטעל גראַנד באַלד געלאָזט זיך אויפזוכען זיינע שוועסטערן און ברידער, זיך געזעהן מיט די קרובים. פערשטייט זיך, אַז קיינער פון זיי האָט נישט דערקענט און נישט געקאָנט דערקענען אין דעם „לאָרד" דעם מיט 28 יאָהר צוריק פערשוואונדענעם עלענד יתומ'ל משה'לע.

משה'לע האָט צוזאַמענגערופען 11 פון די אָרימסטע קרובים זיינע, בלויז טאַנדייטערס, שוס-טערס לאַטוטניקעס טאַרג-שטייער און יעדען פון זיי געגעבען צו 10 טויזענט זלאָטעס.

מיט די געגעבענע סומען האָט ער זיי ממש מחיה מתים געווען, אייניגע פון זיי וועלען פאַר דעם געלט חתונה מאַכען פערזעסענע בוגרות'ן. אַנדערע האָבען זיך גלייך געעפענט קרעמלעך, איינער פון זיי, אַ געזעלן ביי אַ דראָזשקאַזש האָט זיך געקויפט אַ טאַקסובקע. כאַראַקטעריסטיש, אַז 2 קרובים, האָבען זיך אָפּגעקויפט די הייזלעך, פון וועלכע מ'האָט זיי געהאַלטען ביי עקסמיטירען פאַר פערלענגען דירה-געלד.

די שוועסטערן און ברידער מיט זיינע פאַמיליעס האָט משה'לע אויסגעקליידעט, ווי די גראַפען, בעזאָרגט זיי מיט אַלעם נויטיגען און מיט צוויי וואָכען צוריק צוזאַמען מיט זיי אַוועקגעפאָהרען פון לאָדז.

אין באַלוט, וואו כמעט אַלע משה'לס קרובים וואוינען און זענען בעקאַנט פאַר מוראדיגע אָרימע לייט רעדט מען זעהר פיל וועגען דער פּלוצלינגע אויפראַכטעניש זייערע און וועגען דער שפּאַנענדער געשיכטע.

ארגוס

וויכטיגע בעשטימונגען פון נייעם קאָדעקס פון דער ציווילער געריכטס-פּראָצעדור

אָרימקייטס-רעכט

בעפרייט פון געריכטס-אָפּצאָהלונגען קאָנען ווערען נאָר די יעניגע פערזאָנען, וועמען דאָס געריכט אַנערקענט רעכט פון אָרימע, אַזאַ רעכט ווערט מען אָבער אַנערקענען נאָר אַבסאָלוט אָרימע אויפ'ן סמך פון ענטשפּרעכענדע בעשטעטיגונגען פון מאַגיסטראַטען.

די תביעה צוזאַמען מיט דער צייגניש וועגען אָרימקייט דאַרף בעלייגט ווערען אין געריכט, וואו דער פּעטענט וואוינט, הגם דער אייגענטליכער פּראָצעס דאַרף פאָרקומען אין אַנ'אַנדערע שטאָט. אין לעצטען פאַל האָט דער פּעטענט דאָס רעכט גלייכצייטיג צו פערלאַנגען, אַז מ'זאָל בעשטימען אַנ'אַדוואָקאַט, וועלכער זאָל איהם דעם פּראָצעס פיהרען.

דעסגלייכען האָט אַזאַ אייגער דאָס רעכט צו פערלאַנגען, אַז מ'זאָל פאַר איהם בעשטימט ווערען אַנ'אַדוואָקאַט. ווען דער פּראָצעס דאַרף אפילו פאָרקומען אין זעלבען אָרט, וואו ער וואוינט, אויב לויט דער פּראָצעדור פאָדערט זיך אַנ'אַדוואָקאַטען-פערטרעטערשאַפט אָדער ער קען זיך פערופען אויף אַנדערע בעגרינדעטע טעמים.

נישט בלויז דער איינקלאַגער נאָר אויך דער איינגעקלאַגטער האָט דאָס רעכט צו ווענדען זיך אין געריכט תיכף נאָכדעם, ווי ער דערהאַלט די אַוויזאַציע אָדער די תביעה, אַז מ'זאָל איהם אַנערקענען אָרימקייט-רעכט און בעשטימען פאַר איהם אַנ'אַדוואָקאַט.

פאָרשריפטען וועגען ליציטאַציעס

דער טערמין פון אַ ליציטאַציע קאָן בעשטימט ווערען אין משך פון 15 ביז'ן 30 טאָג נאָך דער זאַיענטשע. חפצים, וועלכע ווערען שנעל צושאַנדען אָדער פערלירען גלייך אַ בעדייטענדען טייל פון זייער ווערט, קאָנען ליציטירט ווערען פאַר'ן אָנגעוויזענעם טערמין, אין לעצטען פאַל איז דאָס געריכט נישט בערופען אָפּצוהאַלטען די עקזעקוציע אויפ'ן סמך פון אריינגעטראָגענער דורכ'ן בעל-חוב אָנקלאַגע.

אויפ'ן פערלאַנג פון מאָהנער אָדער בעל-חוב קאָנען די סעקוועסטרירטע חפצים איבערגעשיקט ווערען אויף אַנ'אַנדער אָרט אָדער אפילו אין אַנ'אַנדערער שטאָט, אויב זיי קאָנען דאָרט פאַר אַ העכערען פּרייז פערקויפט ווערען די טראַנספּאָרט-קאָסטען מוז אין אַזאַ פאַל דעקען דער צד, וועלכער שטעלט אַזאַ פאָרשלאָג, פאַר צושטאַנדגעוואָרענע אָדער פערלוירענע אויפ'ן וועג חפצים איז אַלענפאַלס דער מאָהנער נישט פעראַנטוואָרטליך.

3 טאָג פאַר דער ליציטאַציע מוז דער קאָמאָרניק אויפהענגען פאַר'ן טויער, וואו די ליציטאַציע דאַרף פאָרקומען אַנ'ענטשפּרעכענדע מודעה. אויב ס'האַנדעלט זיך וועגען שנעל-צושאַנדעוועראַנדע חפצים, דאַרף אַזאַ מודעה אַרויסגעהאַנגען ווערען אַ טאָג פאַר דער ליציטאַציע. אין פאַל, ווען די ווערט פון ליציטירטען אָביעקט איבערשטייגט די סומע פון 500 זל., דאַרף דעסגלייכען אויך פערעפענטליכט ווערען אַ געהעריגע מודעה אין אַ אָרטיגער פערשפּרייטער צייטונג.

די ליציטאַציע הויבט זיך אָן פון אַ העלפט פון דער אָפּגעשאַצטער סומע, אונטער וועלכער דער אַרויסגעשטעלטער חפץ טאָר נישט פערקויפט ווערען. גאָלדענע, זילבערנע און פּלאַטינענע חפצים ווערען ליציטירט אָנהויבענדיג פון פולען אָפּגעשאַצטען פּרייז, פערקויפען טאָר מען זיי נישט ביליגער ווי זיי זענען ווערט אַלס מעטאַל.

די ליציטאַציע טאָר זיך נישט אָנהויבען שפּעטער, ווי 2 שעה נאָכ'ן טערמין פון דער בעקאַנטמאַכונג.

אויב קיינער לייגט נישט פאַר ווייניגסטענס די אויסגערופענע סומע הייסט עס, אַז די ליציטאַציע איז נישט פאָרגעקומען.

אין פאַל, ווען דער בעל-חוב אָדער דער מאָהנער בעמערקט, אַז די ליציטאַציע איז דורכגעפיהרט געוואָרען נישט פאָרשריפטמעסיג, דאַרף ער פאָדערען, אַז דער קאָמאָרניק זאָל זיין בעמערקונג פּראָטאָקאָלירען. דעמאָל טאָרען נישט די זאַכען אַרויסגעגעבען ווערען דעם קויפער. דער כלל איז נישט חל אויף שנעל צושאַנדען ווערענדע חפצים.

דער קויפער מוז תיכף איינצאָהלען די גאַנצע סומע און נישט ווי ס'איז געווען ביז איצט 20 פּראָצ. אויב ער צאָהלט נישט תיכף איין די בעטרעפענדע סומע פערלירט ער די רעכט אויף דער געקויפטער זאַך, ער טאָר זיך שוין מעהר נישט בעטייליגען אין דער ליציטאַציע אַ חוץ דעם קאָן ער נאָך אויך פערמשפּט ווערען צו בעצאָהלען אַ געלד-שטראָף אין דער הויך פון 1 פינפטעל פון בעטרעפענדען פּרייז.

—אינ—

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 4 | ז טבת תרצ"ג

יאנואר

זון-אויפגאנג 7.45
זון-אונטערגאנג 3.32

א „לאקאטארען-שטרייק" פון 1. אפריל?

בעשלוס פון א פערזאמלונג אין לאדזער לאקאטארען-פעראיין

(2) אין לאקאל פון לאקאטארען-פערבאנד, וואולטשאנסקא 77, איז עהערנעכטען פארגעקומען א מיטגלידער-פערזאמלונג אויף וועלכער דער וויצע-פרעזעס פון פערבאנד איגוש. הורוויץ האט אפגע-געבען א בעריכט פון זיינע אינטערווענציען אין ווארשא פון בעריכט איז צו זעהן, אז אין ווארשא איז נאר בעוואוסט, אז די פראגע וועגען קלענער מאכען דאס דירה-געלד איז אין פרינציפ ערלע-דיגט. מען ווייסט אויך, אז הן אין די רעגירונגס-קרייזען און הן אין די דעפוטאטען-קרייזען רעדט מען ארום דעם ענין און מען פראיעקטירט צו פער-קלענערען ס'דירה-געלד מיט אנ'ערך 20 פראצענט. און די לאקאטארען-פאראיינען פראיעקטירען 30 פראצענט אין אלטע הייזער און 40 פראצענט אין נייע הייזער.

די פערזאמלונג האט זיך ארויסגעזאגט תיכף אנצונעהמען שריט, אז דאס פערקלענערען ס'דירה-געלד זאל זיך אנהויבען דעם 1 אפריל ה. י. און מען זאל איינפיהרען צו צאהלען דירה-געלד נישט פאראויס נאר אין סוף קווארטאל.

ווייטער איז בעשלאסען געווארען, אז אין פאל ווען ביזן 1 אפריל וועט נישט ווערען אדורכ-געפיהרט דאס פערקלענערטע דירה-געלד, זאלען די לאקאטארען-פאראיינען פראקלאמירען א „לאקאטא-רען-שטרייק", רופען נישט צו צאהלען קיין דירה-געלד ביז עס וועט ענדגילטיג געלעזט ווערען די דירה-געלד-פראגע.

פון האנדעלס-געריכט

ליקווידירט די אופאדלאשטשעס פון „לייב דיקשטיין" און „זיעדנאטשעני וויניאזשע"

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, איז דער פירמע „לייב און זיסעל דיקשטיין" (נאוואמיעסקא 19) פערעפענטליכט געווארען אנ'אופאדלאשטש. דאס געריכט האט אויך דאן בעשלאסען זיסעל דיקשטיין איינצוזעצען אין ארעסט.

מחמת דעם, וואס די קרעדיטארען האבען זיך נישט געשטעלט צו דער פערזאמלונג, אויף וועלכער ס'האט געזאלט געוועהלט ווערען א סינ-דיק, האט דאס געריכט דעם אופאדלאשטש ליק-ווידירט. די פרוי דיקשטיין איז אזוי ארום בעפרייט געווארען פון ארעסט.

* * *

אויף דערזעלבער זיצונג איז אויך ליקווידירט געווארען דער אופאדלאשטש פון דער פירמע „זיעדנאטשעני וויניאזשע" (אנדזשעיא 7).

* * *

אין שייכות מיט דעם אופאדלאשטש פון דער פירמע „קרושאוו", האט דאס געריכט בעשטימט א נייעם 14-טאגיגען טערמין אויף צו וועהלען א נייעם סינדיק.

* * *

אויף דער קרעדיטארען-פערזאמלונג פון דער באנקראטירטער קאאפעראטיווער האנדווערקער-באנק (אל. קאשטשושקי 73), זענען אלס סינדיקען נאמי-נירט געווארען סט. פניעווסקי און זדזשיסלאוו פאדאלסקי.

2 יאהר תפיסה פאר פעלשען קוויטעס פון דער קר.-קאסע

אפערירט די קר.-קאסע א סומע פון 2.529.90 זל.

(2) נעכטען איז אין קרייז-געריכט פארגע-קומען דער פראצעס געגען דעם 27-יעהריגען קא-זשימיעזש מישטאלסקי, וועלכער איז אנגעקלאגט געווארען אין פעלשען די אונטערשריפט פון ליי-טער פון דער אונטערשטיצונגס-אפטיילונג ביי דער קר. קאסע, און אזוי ארום אפערירט די קר. קאסע אויף א סומע פון 2,529,90 זל.

געמאכט האט ער דאס שטיקעל ארבייט זעהר פארזיכטיג: דעם גפעלשטען קוויט האט ער גע-געבען א שאפער, וועלכען ער האט צוגעזאגט א געוויסע בעלוינונג. ער זאל פאר איהם אפנעמען דאס געלד. דער שאפער איז אבער פערהאלטען געווארען ביי דער קאלישער באהן, וואו ער האט געזאלט ווארטען אויפן געלד, האט מען איהם שוין נישט געפונען.

מיט א צייט צוריק, האט דער שאפער איהם דערקענט און איבערגעגעבען אין די הענד פון דער פאליציי.

דאס געריכט האט מישטאלסקי'ן פערמשפט אויף 2 יאהר תפיסה און צו בעצאהלען די אפע-רירטע סומע 2,529,90 זל.

אמארד אדער אנ'אומגליקליכער צופאל

געפונען אין ווידזעוו א דער'הרג'עטען באהן-בעאמטען פון לאוויטש

(2) אויף דער באהן-ליניע אין ווידזעוו האט מען געפונען א טויטען דעם באהן-בעאמטען פון לאוויטש, סטעפאן גאסטינסקי.

ווי די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, איז גאסטינסקי ארויסגעפאהרען פון לאוויטש מיט א משא-צוג פון קויהלען. עס זענען פערהאן צוויי השערות וועגען גאסטינסקי'ס טויט. מען רעכענט, אז קויהלען-גנבים האבען איהם אראפגעשליידערט פון וואגאן און ער איז אומגעקומען און עס איז אבער אויך מעגליך, אז ער איז געווען שיכור און איז אליין אראפגעפאלען פון וואגאן.

די ווייטערדיגע אויספארשונג איז אין גאנג.

אגנב שווער-פערוואונדעט א יי-דישען נאכט-היטער

דער נאכט-היטער האט געוויסענהאפט ערפילט זיינע פליכטען און געפאלען א קרבן

(2) עהערנעכטען ביינאכט האט א גנב גע-נומען אויפברעכען די טיר פון א געוועלב אין הויף נאוואמיעסקא 26, דער נאכט-שומר אברהם ראכ-בערגער האט בייצייטענס בעמערקט ווי דער גנב ארבייט ביים געוועלב, האט גענומען מאכען אנ'-אלארם. דערויף איז דער גנב צו איהם אונטערגע-לאפען און דערלאנגט עטליכע העפטיגע קלעפ מיט אנ'אייזען און ראכבערגער איז נעפאלען א פער-וואונדעטער.

דער גנב איז ענטלאפען און די אלארמירטע שכנים האבען דעם פערוואונדעטען ראכבערגער אפגעפיהרט אין שפיטאל.

ווי עס שטעלט זיך ארויס איז דער גנב אריבערגעשפרונגען פון הויף 26 אויף 28 פון דארט אויפן הויף נומער 30 און דארט האט ער געעפענט דאס טויער פון הויז מיט זיינס א שליסעל.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: ק. לייגוצ-בער (פרייהייטס-פלאץ 2), י. הארטמאן (מלינארסקא 1), וו. דאנילעצקי (פעטריקאווער 127), א. פערל-מאן (ציגעל-גאס 32), י. צימער (וואולטשאנסקא 37), פ. וואיסשיצקי (נאפיורקאווסקיעגא 27).

פרייע איינטריט-קארטען אויף די טערג אין בריסעל

לויט אנ'אפמאך פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער מיט דער פערוואלטונג פון אינטערנאציא-נאלער מערק אין בריסעל, וועלכע קומט פאר פון 5. ביז'ן 19. אפריל ד. י. וועלען די פערזאנען, וואס וועלען בעזוכען די אויסשטעלונג דורך דער פערמיטלונג פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער, בעקומען פרייע איינטריט-קארטען.

אינקאסענט פערשווענדעט געלד

און וועט אפזיצען אנדערהאלבען יאהר תפיסה

(א) דער אינקאסענט טאדעאוש טשובאשע-ווימש האט ביי דער פירמע „אוראניא" פערשווענדעט 5,700 זל.

נעכטען איז פארגעקומען טשושאשעוויטשעס פראצעס און דאס געריכט האט איהם פערמשפט אויף אנדערהאלבען יאהר תפיסה און די פער-שווענדעטע סומע דארף ער בעצאהלען.

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
מעכטיגע דראמע אויפ'ן גרונד פון דער ערצעה-לונג פון בעקאנטען רוסישען שרייבער
א. ב. Szołochow
„די ליבע און די נקמה פון א דאנער קאזאק"
פילם פון דער פראדוקציע
„Sowkino" אין מאסקווע.
דער פילם ווערט אילוסטרירט מיט אריגינעלע לידער אויסגעפיהרט פון בעריהמטען
רוסישען כאר
פון דער גרויסער אפערע אין מאסקווע.
אין די הויפטראלען: די בעריהמטעסטע א"טיסטען
A. Cesarskaja, H. Podgornyj i E. Maksymow.
אכטונג: צום ערשטען מאל אויפ'ן עקראן ווערט געזונגען אין נעזונגען רוסישע לידער.
יעדער קינא-ליבהאבער מוז דאס בילד זעהען.
קירצליך: „לופטשיף L. A. 3"
אנהויב פון די פארשטעלונגען טעגליך 4 נאכמיטאג שבת און זונטאג 12 א זייגער בייטאג.

יודיש טעאטער „פילהארמאניע", נארוטאוויטשא 20
יודישע טעאטער-סטודיע
פרייטאג, דעם 6-טען יאנואר 1933, 8.30 אוונט
א גרויסע פאפולערע פארשטעלונג
לאכעו איז געזונט! לאכעו איז געזונט!
„די רייזע פון בנימין דעם דריטען"
(מסעות בנימין השלישי) קאמעדיע אין 10 בילדער פון מענדעלע מוכר ספרים.
רעזשי — אידעס. דעקאראציעס — יצחק ברוינער. מוזיק — דוד בייגעלמאן.
טענץ — איזא הארארי. בילעטען פון 49 גר. אן צו בעקומען ביי דער קאסע.
אנאנס! שבת, דעם 14-טען יאנואר, 11.30 פריה—פייערליכע פרעמיערע
„יודישע אקטיארען" — לויט — שלום עליכם.

טאג-נאטיצען

אויפזיכט- און פערזארגונגס-סעקציעס ביי די ג"ח-קאסעס

די גרויסע חשיבות פון די ג"ח-קאסעס בע-שטייט אין דעם, וואס זיי זענען געזעלשאפטליכע און נישט פילאנטראפישע אינסטיטוציעס. די הלוואות, וועלכע ווערען ארויסגעגעבען דורך די קאסעס זע-נען פינאנסיעלע טראנזאקציעס און נישט קיין צדקה. דאס, וואס דער בעל חוב צאהלט נישט קיין פראצענטער, איז נאר א דערשיינונג, וועלכע קומט זייטיג אין בעטראכט, זי פערלייכטערט בלויז די ג"ח קאסעס צו דערפילען זייערע אויפגאבען און זענען א געוויסע טובה [illegible]. מען דארף געדענ-קען, אז די ג"ח-קאסעס זענען שונאים פון נדבות, אז זיי שטרעבען צו בעקעמפען די קצבה און אז זיי קעמפען געגען דערנידריגען די דאזיגע, וואס ציהען ארויס א האנט נאך א נדבה און אז מיט אלע כחות ווילען זיי אויסווארצלען די בעטלעריי אלס א נישט קולטורעלע דערשיינונג.

אוודאי דארף מען נישט גרינגשעצען די פריי-וויליגקייט פון דער געזעלשאפט אפעי דאס רעדט זיך נאר דעמאלט, ווען זי איז געריכטעט צום אייגענט-ליכען מקור. און דאס זענען אהנפראצענטיגע קא-סעס, וועלכע עפענען פאר די ארבייטס-פעהיגע מענשען די מעגליכקייט צו פערזארגען און זיך אויסהאלטען. ווידער די, וואס זענען צוליב זייער עלטער אדער קראנקהייט נישט פעהיג צו קיין שום ארבייט דארפען געניסען פון דער ארגאניזירטער עפענטליכער הילף, ווי למשל, מאדערנע מושבי-זקנים, מלוכה אדער שטאטישע אנשטאלטען פאר קאליקעס וכדומה.

אבער ווי זאגט דאס דער דיכטער „עס וועקסט דער מענש מיט זיינע העהערע צוועקען" הגם די ג"ח-קאסעס זענען היינטיגען טאג א דרינגענ-דער געבאט פון דער שעה, הגם ס'שארען זיך נישט געפונען אין לאנד קיין קלענסטער פונקט, וואו ס'זאל נישט זיין טעטיג א ג"ח-קאסע, האלטען מיר אבער, אז די דאזיגע פרימיטיווע הילפס-פארם דארף פערבעסערט און אויסגעבויט ווערען.

ס'איז נישט גענוג ארויסצוגעבען הלוואות, נאר מען דארף אכטונג געבען, אז די ארויסגעגעבענע הלוואה זאל ווערען געהעריג פערווענדעט, אז זי זאל זיין פראדוקטיוו און דערגרייכען איהר ווירט-שאפטליכען ציל.

לאמיר געדענקען, אז לויט דער געלונגענע בא-צייכנונג פון דעם בעקאנטען עקאנאמיסט, איז דער קרעדיט א צווייש־ארפיק מעסער, אין די הענט פון דעם דאזיגען, וואס קען זיך דערמיט באגיין, איז דאס כלי־זיין זעהר א נוצליכער; פאר דעם, וואס קען זיך דערמיט נישט באגיין — איז דאס א גע-פעהרליכער כלי־זיין.

ס'איז דעריבער נויטיג איבער דער פערזאן, וואס געניסט פון דעם אהנפראצענטיגען קרעדיט אויסצושפרייטען א קאנטראל און זעהען, צו מאכט זי א גוטען געברויך פון דער הלוואה און אויב מיר וועלען בעמערקען, אז די פערזאן פערווענדעט די הלוואה פאר א נישט ריכטיגען צוועק, דארף מען איהם ווארענען, אז ער געפינט זיך אויף א שלעכטען וועג. ביי יעדער ג"ח-קאסע דארף זיך דעריבער געפינען אנ'אויפזיכטס- און שיץ-קאמי-טעט, וועלכער זאל בעשטעהן פון ענטשפרעכענדע מענשען, וואס גיבען זיך אפ א דין־וחשבון וועגען זייערע וויכטיגע אויפגאבען.

מיט דער צייט וואלט מען געקענט אויס-ברייטערן די קאמפעטענצען פון די דאזיגע קא-מיטעטען און צוגעבען זיי נאך ראט־געבערישע אויפ-גאבען. די קאמיטעט־מיטגלידער, בעהאוועטע מיט די ארטיגע פערהעלטנישען, וואלטען געקאנט אנ-ווייזען די לוים די נאכנישט אויסגענוצטע ארבייטס-געביטען, וועלכע וואלטען געקענט געבען פרנסה. זיי וואלטען געקאנט געבען די איניציאטיוו צו א קאלעקטיווער ארבייט אין דער פארם פון א קאא-פעראטיוו, וועלכער זאל בעשטיין פון א נישט גרויסער צאהל מיטגלידער. דער קאמיטעט דארף שטיין אין א קאנטאקט מיט אנדערע פערזארגונגס-גע-זעלשאפטען, ווי, למשל, עמיגראציע-געזע. (צווישען די אויך מיט'ן פאלעסטינער אמט) און אויף אזא אופן זיין א וועגוויזער פאר די, וואס זוכען עצות. מיט איין ווארט: די ג"ח-קאסעס וואלטען געקאנט ווערען א צענטער פון גוטע ארבייט לטובת דער ארעמסטער און אממייסטען הילפלאזער בעפעל-קערונג.

פראפ. א. פערעץ

Dr. med. H. ŁUBICZ
ספעצ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32
נעמט אן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאכמ. און פון 5–8 אוועגד. זונטאג פון 9–11 בייטאג.

פראטעסטירטע וועקסלען דורך פאסט

(2) אין משך פון פאריגען יאהר זענען דורך דער היגער פאסט פראטעסטירט געווארען 3.239 וועקסלען אויף א סומע פון 38,530 זל.

ליסטעס פון פאבאראווצעס

(א) ביז'ן 15. יאנואר זענען אויסגעלעגט די ליסטעס פון די פאבאראווצעס פון יאהר 1912, אין דער מיליטערישער ביורא ביים מאגיסטראט, זאוואדזקא 11, צימער 6, פון 8 פריה ביז 3 בייטאג. יעדער פעראינטערעסירטער קאן אריינטראגען אויסבעסערונגען און ענדערונגען וועגען זיין פערזאן.

פלאקאטען-אויסשטעלונג אין פראג

פון 19. ביז'ן 26. מערץ ד. י. קומט פאר אין פראג אנ'אינטערנאציאנאלער מארק. וואו ס'וועט פארקומען אנ'אויסשטעלונג פון מאדערנע פלאקאטען און אנדערע רעקלאמע-מיטלען.

צוגערויבט 40 גר. און 2 פעלצען

(2) אין דארף ווזשאסקי, בזשעזשינער פאוויאט, זענען 4 בעוואפענטע באנדיטען באפאלען די וואוינונג פון פויער סטעפא ביאלי און געפאדערט געלד. ווען סטעפאן האט געענטפערט, אז ער האט נישט קיין געלד, האבען די באנדיטען איהם גענומען שלאגען מיט שטעקענס און נאך א רעוויזיע אין שטוב האבען זיי צוגערויבט... 40 גראשען און 2 פעלצען.

די רויבער זענען נעלם געווארען.

היינט און פאלגענדע טעג!

פילם-מייסטערווערק פון רעזשי א. ג. S. Van Dyke

NENITA

די בלום פון האוואנא

סימפאניע פון לידער, ליבע און טענץ, געשאפען אויפ'ן גרונד פון לעבען און זיטען פון די איינוואוינער פון די אינזלען אויף די ווייטע צפון-ימים.

אין די הויפט-ראלען:

LUPE VELEZ, LAWRENCE TIBET, ERNEST TORRENCE

אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע און לאנד-אקטואליטעטען.

פערקלענערטע פרייזען פון די פלעצער. הנחה-בילעטען גילטיג אהן בעגרענצונגען. אנהויב אין שבת און זונטאג 1 בייטאג, אין געוו. טעג 4.30 א זייגער נאכמיטאג. דער זאל איז גוט בעהייצט.

יודיש טעאטער „סקאלא“, שרודמיעסקא 15

נאכמשפילען פון די בעריהמטע ארטיסטען

חנה לערנער און דוד זיידערמאן

צוזאמען מיט'ן גאנצען אנסאמבל.

היינט, דאנערשטאג, 9 אוונט — צום לעצטען מאל — לטובת דעם מאנופאקטור-פערמיטלער-פעראיין, פיעטריקאווער 64

„אונזער רביניו“

מארגען, פרייטאג! **פרעמיערע!** מארגען, פרייטאג!

די גרעסטע סענסאציע פון ווארשא און לאדז!

באנדיט-דזשענטעלמען

באנדיט-דזשענטעלמען

באנדיט-דזשענטעלמען

באנדיט-דזשענטעלמען

באנדיט-דזשענטעלמען

פרעמיערע מארגען — בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער. — פרעמיערע מארגען

לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריע האלט זיך אין איין פערקלענערען

(2) לויט אנ'אויפשטעלונג פון פאבריקאנטען-פערבאנד אין לאדז, איז דער צושטאנד אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע פאר'ן חודש דעצעמבער פ.י. געווען פאלגענדער:

ביי די פירמעס וואס געהערען צום פערבאנד זענען געווען בעשעפטיגט 7.955 ארבייטער. דעם זעלבען חודש אין נאוועמבער זענען געווען בעשעפטיגט 9 348 ארבייטער. אקטאבער 10,553 ארב.

נישט טעטיג זענען געווען פאבריקען (וואס געהערען צום פערבאנד): אין אקטאבער 12 פאבריקען, נאוועמבער 17, און אין דעצעמבער—23 פאבריקען.

עקספארט פון שוואמען, פעדערן און פוך קיין ארגענטינע

(אג) לעצטענס איז ווידער געווארען אקטועל די פראגע פון עקספארט פון געטריקענטע שוואמען קיין ארגענטינע. ביז איצט פלעגען ארויס געשיקט ווערען קיין ארגענטינע גרעסערע טראנספארטען פון דאזיגען ארטיקעל. עס האט זיך אבער ארויסגעוויזען, אז ארגענטינע קויפט אין פוילען נאר דעמאלט אויב זי קען דאס ארטיקעל נישט בעקומען אין אנדערע ערטער. די סבה: די נאכלעסיגקייט פון די פוילישע עקספארטערן, וואס שיקען ארויס קיין ארגענטינע שטארק פעראונרייניגטע סחורה. דאס זעלבע געשעהט אויך מיט פעדערן און פוך, הגם אויף די דאזיגע ארטיקלען וואלט פוילען געקענט בעקומען גרויסע בעשטעלונגען.

דירעקטע שיף-פערבינדונג
צווישען גדיניע און די פארטען אין אפריקא און אזיען

(אג) ווי מען אינפארמירט אונז פון די עקספארט-קרייזען איז איינגעארדענט געווארען א דירעקטע שיף-פערבינדונג צווישען גדיניען און א רייהע פארטען אין אפריקא און אזיען.

לעצטענס זענען פון גדיניען אפגעגאנגען דירעקטע טראנספארטען, דערונטער אויך פערשידענע מאנופאקטור סחורות אין פאלגענדע פארטען: אקקא, באטאוויע, באמביי, קעפטאון, דאקאר, דורבאן, דואלא, קאלקוטא, מאמבאסא, סייגאן, סינגאפור א. אז. וו.

דאס שיקען די טראנספארטען דירעקט פון גדיניען שאפט פארן עקספארט גרויסע מעגליכקייטען, ווייל ערשטענס איז דער טראנספארט איבערן וואסער בעדייטענד ביליגער צוליב דעם, וואס עס פאלען אוועק די פערשידענע דורכפוהר צאלען און עס ווערט אויך איינגעשפארט די איבערלאדונגס קאסטען אויף פרעמדע שיפען.

סטריקאווער בורמיסטש האט געלאזט ארעסטירטע אהן אויפזיכט

(2) דער בורמיסטש פון סטריקאוו יאן קוביאק פלעגט בענוצען ארעסטירטע צו עפענטליכע ארבייטען אין שטעדטעל און דערביי זענען די ארעסטירטע געווען אהן אויפזיכט.

געגען דעם בורמיסטש איז פערפיהרט געווארען צוליב דעם א פראצעס, און נעכטען איז ער געשטאנען פאר'ן לאדזער קרייז-געריכט.

דער בעשולדיגטער האט זיך פערענטפערט אז ער האט נישט געהאט צו דיספאזיציע קיין פאנד אויף צו האלטען א וועכטער צו די ארעסטירטע, וועלכע ער האט בעשעפטיגט ביי די עפענטליכע ארבייטען.

דער בורמיסטש איז בעפרייט געווארען פון א שטראף.

גוט מארגען!

דער תירוץ איז דא!..

די לאדזער סוחרים דערמאנען איצט אין א מעשה'לע, וואס מ'דערצעהלט וועגען א מוטער פון א קראנק קינד:

א פארפאלק האט געהאט א קינד א מזיק. יעדען טאג האט עס געמאכט אנדערע שאדענס, און טאמער האט די מוטער אליין אמאל געמאכט א שאדען, האט זי אלץ געלעגט אויף דעם קינד. דעם מאן האט זי דערצעהלט, אז דעם שאדען האט געמאכט נישט זי נאר דאס מזיק'ל.

אז דאס קינד איז איינמאל קראנק געווארען, איז די מוטער געזעסען ביים בעטעל און געבעטען צו גאט:

„רש"ע, לאז מיר איבער מיין תירוץ!“...

די לאדזער סוחרים דערמאנען איצט די מאמע: — זיי האלטען אין איין בעטען:

„רש"ע, שיק אונז צו א תירוץ!“

זיי זוכען א תירוץ, נישט פאר די בעלי-חובות און פארן סעקוועסטראטאר—זיי זוכען א תירוץ, ווי אזוי.. צו פערמאכען די קרעמלעך.

א גאנץ יאהר, אז א סוחר האט געוואלט פערשליסען ס'קרעמעל, האט ער ארויסגעהאנגען א מודעה:

„צוליב רעמאנט איז דאס געשעפט אויף א קורצע צייט נעשלאסען“—געפונען א תירוץ!

איצט האבען די לאדזער סוחרים דעם אמת'ן תירוץ—פאטענטען! אזוי ווי אויפ'ן נייעם יאהר, דארף מען אויסקויפען א פאטענט, און וועלכער לאדזער סוחר האט עס איצט אזא „מאיאנטעק“ אין מזומן? און אז ס'שטעהט נישט, זאגט מען נישט, איז לא פידלתי. האבען טאקע די לאדזער סוחרים געמאכט יום-טוב אין דער וואכען און געשלאסען די קרעמלעך.

געלויבט דער אויבערשטער, אפי ס'איז דא א תירוץ!..

אב — נעק.

אמארד צוליב א מיידעל

(2) אין דארף גאזאוויעץ איז פארגעקומען א חתונה, בעתן טאנצען איז געקומען צו א געשלעג צווישען א גרופע געסט צוליב דעם מיידעל נאטאליא ווזשעזשינסקא אויף וועלכע עס זענען געווען אייפערזיכטיג איינציגע בחורים.

דער סוף איז געווען, אז טאדעאוש בלאשעווסקי איז געפאלען א טויטער פון די קלעפ וואס ער האט בעקומען.

3 שלעגערס זענען ארעסטירט געווארען.

נאך וויענער ארט

ארטאפעדישער אנשטאלט

פראטעזען, גארסעטען, א ר ט א פ ע ד י ש ע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאטפוס-איינלאגען נאכען פיסשמערצען אלס נאך גיפס-אבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פיעטריקאווער 119, טעל. 231-31.

ר. איזראעל

משפחות אין פלאמען

סענסאציאנעלער ראמאן פון יודישען פאמיליען-לעבען

(61

שווערן לאנגע און טרויעריגע וואכען זענען אדורך ביז מרים איז געשטעלט געווארען אויף די פיס. די קראנקהייט האט נישט אזוי לייכט נאכגעגעבען און האט מרימען אויסגעפייניגט און דערהעכסטער מאס, אויסגעדארט און אפגעצעהרט זי. די לעצטע צוויי וואכען איז די קראנקע אבער שוין געווען ביים ווילען בעוואוסטזיין, זי האט זיך שוין דערמאהנט אלץ וואס מיט איהר איז פארגעקומען און וואס ארום איהר טוט זיך, הגם די רביצין האט זיך בעמיהט נישט צוצולאזען צו איהר קיין שום זאך וואס וואלט געקענט זי אויפרעגען אדער ענמת-נפש אנטון.

מרים האט איצט זעהר גוט געדענקט וועגען דעם עפיזאד מיט דעם בריף וואס די רביצין האט מיט אזא שרעק אמאל געלייענט און האט איהם בעהאלטען אין דעם האנד-בייטעל, וואס האט זיך שטענדיג געפונען אויפ'ן קאמאד אין דעם צימער, אין וועלכען זי איז געלעגען, און איינמאל ווען קיינער איז אין צימער נישט געווען, ווען די רביצין האט זיך שוין געקענט ערלויבען צו לאזען די קראנקע אויף א שעה אליין, ווען מרים האט זיך איבערצייגט, אז די רביצין איז ארויס אין גאס, איז מרים אראפ פון בעט, האט זיך קוים דערשלעפט צום קאמאד, גענומען דעם האנד-בייטעל און ארויסגעזוכט פון דארט דעם צוקנייטשטען בריף. זי איז געבליבען דארט שטעהן און שנעל אדורכגעלייענט דעם בריף. איהר האט אנגעהויבען צו שווינדלען אין די אויגען און האט געמיינט, אז אט-אט פאלט זי און וועט מעהר נישט אויפשטעהן. דאס געפיהל אבער, אז מ'קען זי דא כאפען ביים לייענען דעם בריף האט זי געשטארקט, זי האט צוגעלייגט דעם בריף אזוי ווי ער איז פריהער געלעגען און איהם צוריק איינגעלעגט אין דעם בייטעל. כמעט אויף די הענד און פיס האט זי זיך דערשלעפט צום בעט און זיך געלעגט.

— וואס פארא שרעקליכע איבערראשונג, וואס פארא מורא'דיגע בשורה? וואס איז דאס געשעהן? אלצדינג איז איהר דאך אויסגעקומען ווי דער לאנגער קראנקהייט אזוי פרעמד און ווייט, ווי דאס וואלט פארגעקומען מיט צעהנדליגער יאהרען צוריק. ווי אזוי קומט דא אהער מארעק, ער איז דאך אוועקגעפאהרען קיין אויסלאנד, און זי האט געוואוסט, אז אויף דער פאסט, וואו אהין ער האט געזאלט צו מרימען שרייבען וועלען זיך געפינען צעהנדליגער בריף פאר איהר. צום סוף גאר אזא איבערראשונג. מרים האט עקשנותדיג פערקלאפט די ציינער און פערביסען די צונג, האט זיך אליין צוגעשוואוירען עקשנותדיג צו שווייגען און אויסהאלטען ביז'ן סוף.

די רביצין האט פערשטעהט זיך נישט דערצעהלט מרימען וועגען דעם בריף פון מארעק קריינין, וועלכען מ'האט פאר איהר געבראכט. די רביצין האט אויך נישט געוואלט איהר דערצעהלען וועגען די אויפפארערונגען וואס זענען כסדר געקומען, אז מרים זאל זיך שטעלען און אויספארשונגס-אמט. די רביצין האט כסדר צוגעשטעלט דער פאליציי דאקטוירים-צייגנישען, אז מרים איז קראנק און קען נישט קומען. מרים איז כסדר צו זיך געקומען און געשטארקט געווארען. זי איז שוין אראפ פון בעט און שוין שפאצירט איבער דער שטוב. אנ'אומעטיגע און א טרויעריגע איז זי די גאנצע צייט געווען, אויף צעהן ווערטער פון דער רביצין האט זי געענטפערט מיט איין ווארט, זי האט אויך נישט צופיל גערעדט מיט איהר בעסטער פריינדין אנקא, וועלכע איז צו איהר זעהר אפט געקומען. מ'האט דאס צוגעשריבען נאך דער קראנקהייט, און אמתען איז דאס אבער געווען א רעזולטאט פון טיפען ווערהטאג, וועלכען מרים האט געטראגען אין הארצען.

ס'איז געקומען די צייט, ווען די רביצין האט אבער נישט געקענט מעהר אויסבעהאלטען פון מרים'ן אז זי ווערט געפאדערט צום אויספארשונגס-אמט, הגם די רביצין האט געוואוסט, אז מרימען דארף מען דארט אין דער אנגעלעגענהייט פון מארעק קריינין, האט זי אבער בעשלאסען איהר וועגען דעם נישט צוזאגען. איינמאל ווען אין שטוב איז אויך געווען אנקא, האט זיך די רביצין אנגערופען

— ווייסט וואס אנקא, דער אויספארשונגס-אמט האט געשיקט דיך רופען, מ'דארף דיך דארט האבען אין עפעס אנ'אנגעלעגענהייט, דו דארפסט זיין אנ'עדות עפעס אין אנ'ענין, ס'איז זעהר אינטערעסאנט, וואס פארא ענין דאס איז...

ס'איז פאר מיר קלאר, איך דארף געוויס זיין אנ'עדות אין דעם פראצעס פון מארעק קריינין.

ביי די רביצין האבען זיך די פארבען געביטען אין פנים, זי האט גארנישט געקענט פערשטעהן, פון וואנען מרים ווייס וועגען דעם. אויך אנקא איז געווען ערשטוינט. דערביי האט מרים דאס געזאגט מיט אזא פשטות, מיט אזא גלייכגילטיגקייט, ווי זי וואלט דעם ענין שוין גוט געקענט און ס'איז פאר איהר קיין שום נייעס נישט, מרימס ווערטער זענען געקומען פאר דער רביצין און פאר אנקאן אזוי אומגעריכט, אז בײדע פרויען האבען נישט געוואוסט וואס זיי זאלען אנהויבען צו רעדען. מרים האט פערשטאנען, אז זי האט ארייגעבראכט די רביצין אין א פערלעגענהייט און האט ווייטער געפרעגט

— איז שוין לאנג ווי מ'האט מיר די אויפפאדערונג געשיקט?

— יא, שוין עטליכע וואכען, בעת דיין קראנקהייט האסט דו דאך אבער נישט געקענט אהין געהען.

— גוט, מארגען וועל איך געהען אין אויספארשונגס-אמט.

— אפשר וואלסט דו נאך אביסעל געווארט, דו ביזט דאך נאך נישט געזונד געזונד און שטארק, אז דו זאלסט דארט אהין געהען.

— ניין, מארגען וועל איך געהען אין אויספארשונגס-אמט.

(פארטזעצונג קומט)

צאהל יודישע טויט-פאלען, געבורטען, חתונות און גט'ן אין יאהר 1932

די סטאטיסטיק פון דער ראבינאט-קאנצעלאריע פארן יאהר 1932 איז זעהר כאראקטעריסטיש. אין יאהר 1931 זענען אין לאדז געווען רעגיסטרירט 1953 טויט-פאלען פון יודען. אין יאהר 1932-2076.

געבורטען זענען אין יאהר 1931 רעגיסטריט געווארען 3700, אין יאהר 1932 נאר 2907.

די צאהל חתונות איז אין יאהר 1931 געווען 1610 אין יאהר 1932 - 400'.

די צאהל גט'ן אין יאהר 1931 האט בעטראפען 65 אין יאהר 1932-46.

פון דער דאזיגער סטאטיסטיק איז צו זעהען אז די צאהל טויט-פאלען צווישען דער יודישער בעפעלקערונג אין יאהר 1932 איז געווען גרעסער ווי אין יאהר 1931, ד רפאר האט זיך די צאהל געבורטען פערקלענערט אויף 800, הגם די מעלדונגס-פליכט איז אין יאהר 1932 שטארקער אפגעהיטען געווארען ווי אין די פריהערדיגע יאהרען אויך די צאהר חתונות שטארק פערקלענערט.

יס איין ווארט קריזיס...

א גנבה

(2) אין געוועלב פון זריצות אויף קאנסטאנטינער 11 האבען זיך ביינאכט אריינגעקריגע גנבים, וועלכע האבען געזוכט געלד, אזוי אבער ווי קיין געלד האבען זיי נישט געפינען, האבען זיי געמאכט שאדענס פון די זריעות.

די גנבים האט מען נישט געכאפט.

קאמער-מוזיק צו יודישע לידער

די בעריהמטע יודישע זינגערין מאריא ראפּ-יאנאווסקא, וועלכע האט געלאזט אראנזשירען קאמער-מוזיק צו יודישע לידער, קומט קיין פוילען און זי וועט געבען קאנצערטען אין לאדז, ווארשא, און אין אנדערע שטעט.

דער געלונגענער אויפטו צו זינגען יודישע פאלקסלידער מיט דער בעגלייטונג פון א גאר פיינער קאמער-מוזיק, איז זעהר אנ'אינטערעסאנטער אויפטו און האט ארויסגערופען גרויס בעוואונדערונג אין דייטשלאנד און בעזונדער איו דער דערפאלג פון דער קינסטלערין ראפ. יאנאווסקא געווען אין ענגלאנד.

די טאלאנטירטע זינגערין האט אנ'איטאליענישע שולע און זי זינגט דאס יודישע פאלקס-ליד אויף אנ'אייגענארטיגען שטייגער.

מיט אנ'אויסערגעוועהנליכען פערשטענדניש פאר ריטם, מימיק און פלאסטישען אויסדרוק, דערהייבט זי דאס יודישע ליד צו א מדרגה פון קינסטלערישער אויספאסונג. יאל.

„אנ'אקס פאר א גראשען"
היינט ווערט אין „אראראט" געשפילט איין מאל

דאס גלענצענדע נייע פראגראם א.נ. „אנ'אקס פאר א גראשען", אין וועלכען עס ווערט דעמאנ-15 פולשטענדיג נייע פעל-נומערען.

בריה איז רעדאקציע!

ג' ה' רעדאקטאר!

צו אייער נעכטיגער נאטיץ אין „נייעם פאלקסבלאט" אונטער'ן קעפעל: „אפגערופען דעם נאטשעלניק פון 3-טען פינאנץ-אמט" אויף דער אינטערווענץ פון סוחרים-פעראיינען, בעטען מיר אייך צו פערעפענטליכען אין אונזער נאמען, אז נישט די סוחרים-פעראיינען און אויך נישט די כוחרישע קרייזען האבען וועגען דעם אינטערווענירט, אין געגענטייל, דער נאטשעלניק מארטינאווסקי פון 3-טען פינאנץ אמט, האט אויף זיין אמט זעהר סאליד און געוויסענהאפט ערלעדיגט זיינע שטייער-צאהלער.

מיט דאנק און אכטונג
צענטראלער סוחרים און אינדוסטריעלער-פערבאנד, לאדזער וואיעוואודזטווע, פיעטריקאווער 10.

Dr. S. Kantor

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען
וואוינט יעצט אויף
PIOTRKOWSKA 90, tel. 129-45.
נעהמט אן פון 8—2 נאכטמאג און פון 4—9 אוונד.
זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכט.

רייזע-ערלויבנישען קיין א"י

עס זענען ערהאלטען געווארען ערלויבנישען אויף צו פאהרען קיין ארץ-ישראל פאר איידעלמאן מרים, צענדראוויטש מנחם מנדל און א המלצה אויף א סערטיפיקאט פאר האכמאן רבקה.

די דערמאנטע דארפען זיך ווענדען אין ארץ-ישראל-אמט (שרודמיעסקא 29 פון 10 ביז 1 פאר-מיטאג) וועגען ערלעדיגען די געהעריגע פארמאליטעטען.

א מיטינג פון האנדווערקער און כאלופניקעס

דער האנדווערקער-פעראיין, פיעטריקאווער 64 רופט א גרויסען מיטינג פון האנדווערקער און כאלופניקעס, בכדי ארומצורעדען די לאגע פון די לעצטע און אנצונעמען די געהעריגע רעזאלוציעס.

צום מיטינג קומט ספעציעל צו פאהרען דער סעקרעטאר פון דער הויפט-פערוואלטונג ה' וויינשטיין (ווארשע).

א שטרייק ביי די עקספארט-שניידער-כאלופניקעס

ווי בעוואוסט, ארבייטען די שניידער-כאלופניקעס, וועלכע נעמען אהיים צו נייען די פערשידענע קאנפעקציע-אויסארבייטונגען פאר עקספארט ביי זעהר שלעכטע בעדינגונגען. די עקספארטערס רעדוצירען כסדר די לוינען, אזוי אז ס'האלט שוין היינט ביי 25 גראשען ארבייטס-לוין פאר א פאר הויזען.

די שניידער האבען נעכטען ערקלערט א שטרייק, וועלכער נעמט ארום די פאך-אנגעהעריגע פון לאדז און אומגעגענד. מיט דער שטרייק-אקציע פיהרט אן דער שניידער-כאלופניקעס-פעראיין, פילסודסקיעגא 12.

פון יודישען טעאטער אין „סקאלא"

מארגען, פרייטאג, ווערט אויפגעפיהרט אין „סקאלא"-טעאטער צום ערשטען מאל אין לאדז די סענסאציאנעלע פיעסע „באנדיט – דזשענטעלמאן", וועלכער ווערט געשפילט מיט גרויס ערפאלג אין ווארשא. די הויפטראל פיהרט אויס דער ארטיסט דוד זיידערמאן.

היינט ווערט געשפילט צום לעצטען מאל „אונזער רביניו" מיט דוד זיידערמאן און חנה לערנער אין די הויפטראלען.

צום צעהן-יאהריגען יובל פון די „ליטערארישע בלעטער"
(אויפרוף)

אין דעם לויפענדיגען יאהר 1933 ווערט צעהן יאהר זינט עס עקזיסטירען די „ליטערארישע בלעטער" — דאס וואכענבלאט פאר יודישער ליטעראטור, טעאטער, און קונסט, וואס דערשיינט אין ווארשא אונטער דער רעדאקציע פון נחמן מייזיל.

אויך אין נארמאלע צייטען וואלט אזא אריכת ימים פון אנ'ערנסטען יודישען ארגאן ווערט געווען פערצייכענט צו ווערען, בפרט אצינד קען מען נישט פערבייגיין די דאזיגע דערשיינונג אין אונזערע טעג, ווען דער עקאנאמישער און גייסטיגער קריזיס האט אזוי שווער געטראפען אונזער יודישער קולטור און אנגעמאכט אזא חורבן אין אונזער יודישען קולטור-וועזען. אין דער דאזיגער שווערער צייט מוזען מיר זיך נאך מעהר אנשטרענגען אויפצוהאלטען אונזערע קולטור-פאזיציעס, און וואס פארא טענות דער אחער יענער קאן האבען צו די „ליטערארישע בלעטער", זענען זיי דאך פון אונזערע וויכטיגסטע קולטור-אינסטיטוציעס.

מיר, די אונטערגעשריבענע האבען דערבער געפונען פאר נויטיג צו ארגאניזירען זיך אלס יובל-קאמיטעט צו דעם 10-יאהריגען דערשיינען פון די „ליטעראריש בלעטער", כדי צו רופען אלע פריינד פון דער יודישער ליטעראטור און קולטור אונטערצושטיצען מאראליש און מאטעריעל די צייטשריפט.

ס'מוז געשאפען ווערען א געוויסער פאנד, וואס זאל געבען די „ליטערארישע בלעטער" די מעגליכקייט ווייטער צו עקזיסטירען, ס'מוזען געזאמעלט ווערען נייע אבאנענטען און פערגרעסערט ווערען די צאהל פון די קויפער.

זאל יעדער פריינד פון דער יודישער ליטעראטור און קולטור ווערען אליין אנ'אבאנענט פון די „ליטערארישע בלעטער", זאל ער העלפען שאפען אבאנענטען צווישען זיינע פריינד און בעקאנטע, זאלען אלע צוזאמען העלפען שאפען דעם פאנד פאר דעם ווייטערדיגען קיום פון די „ליטערארישע בלעטער, — און וואס וועט זיין דער בעסטער אופן, ווי אזוי צו פערצייכענען דעם זעלטענעם 10-יאהריגען יובילוי פון א יודישען ארגאן פאר דעם ערנסטען יודישען ווארט, יודישער ליטעראטור, קונסט, טעאטער און קולטור.

יובל-קאמיטעט

י. אפאטאשו, א. גלאנץ-לעיעלעס, אלעקסאנדער גראנאך, שמעון דובנאוו, פרץ הירשביין, ד"ר מ. ווייכערט, זיגמונט טורקאוו, דניאל טשארני, א. טשעריקאווער, וו. לאצקי-בערטאלדי, ה. לייוויק, קאדיע מאלאדאווסקי. אברהם מארצעווסקי, ש. ניגער, אהרן צייטלין, ד"ר ה. קאוואר-סקי, ד"ר א. א. ראבאק, אברהם רייזען, זלמן רייזען, ד"ר צמח שאבאד, משה שאליט, מאריס שווארץ, ארטור שיק.

אדרעס פון די „ליטערארישע בלעטער": ווארשא, לעשנא ג. 10, וו. 8.

אדרעס פון יובל-קאמיטעט: משה שאליט, ווילנע, גר. פאהוליאנקע נ. 15.

„צוגערויבט" א פרוי אין ווילנע
א פיקאנטע סילוועסטער-געשיכטע

ווילנע. פרוי יזשעניע מ. איז אוועק בעגעגענען דעם ניי-יאהר אין א היגען רעסטאראן אויף מיצקעוויטש גאס צוזאמען מיט איהר מאן און נאך עטליכע בעקאנטע.

די געזעלשאפט האט זיך געוויילט. בעת'ן טאנצען האט זיך די פרוי מ. בעקענט מיט צוויי יונגעלייט, וועלכע האבען איהר כסדר איינגעלאדען צו טאנצען און שטארק געפלירטעוועט מיט איהר.

די יונגעלייט זענען געווען שטארק שיכור. די פרוי האט אויך געטרונקען זעהר פיל און איז געווען כמעט שיכור.

אין א געוויסען מאמענט ווען פרוי מ. איז מיט איהרע 2 נייע בעקאנטע ארויס אין פאדערהויז אפקיהלען זיך האבען די לעצטע אויסגענומען פון שאטניע איהר מאנטעל און אנגעהמענדיג איהר פאר די הענט איבערגעוואלד גענומען זי שלעפען פון רעסטאראן. די קעלנער און די געסט, וועלכע האבען דאס געזעהען האבען דאס אנגענומען פאר א שפאס און האבען אויף דעם נישט רעאגירט.

די יונגעלייט האבען איהר דערווייל ארויסגעצויגען אויפ'ן גאס און מיט געוואלד אריינגעצויגען אין א טאקסי, וועלכע האט גענומען שנעל אוועקפאהרען.

איידער מען האט איהר נאך בעוויזען אריינצושלעפען אין טאקסי האט זי אויסגעשריען צו די שטארק פערוואונדערטע קעלנערס:

— זאגט מיין מאן, אז מען האט מיר צוגערויבט!

דער קעלנער האט קוים אנגעפונען איהר מאן אין דער געזעלשאפט פון א פיילין מיט וועלכער ער איז געווען פערטיפט אין פלירט.

דערהערענדיג פון קעלנער, אז צוויי אומבעקאנטע האבען אוועקגענומען זיין פרוי, האט ער זיך באלד אויסגעניכטערט.

ער איז דאן אוועקגעלאפען אין פאליציי-קאמיסאריאט און געמאלדען, אז צוויי אומבעקאנטע האבען צוגערויבט מיט א טאקסי זיין פרוי.

צום גליק האט דער קעלנער בעמערקט דעם נומער פון טאקסי, וואס האט פערלייכטערט דער פאליציי די רעטונגס-אקציע.

אין אלע פאליציי-קאמיסאריאטען און פאסטערונקעס זענען פונאנדערגעשיקט געווארען מעלדונגען, מיט א פעראָרדנונג צו פערהאלטען די פערדעכטיגע טאקסי.

אין א קורצער ווילע ארום איז דערהאלטען געווארען א ידיעה, אז א פאליציישער פאטרול האט פערהאלטען אויף אנטאקאל, נישט ווייט פון פאספעשק דעם פערדעכטיגען טאקסי אין וועלכען ס'זענען געזעסען צוויי טויט-שיכורע מענער און א פרוי.

דער „לעבעדיגער באגאזש" איז געבראכט געווארען אין קאמיסאריאט. די פרוי איז געווען שטארק איבערגעשראקען און האט געהאלטען אין איין וויינען.

די שיכורע פרוי-רויבער האבען עפעס געצאפלעט, אז זיי האבען זיך אין דער פרוי פערליבט און געוואלט איהר צונעמען פון איהר מאן, ווייל זיי קענען אן איהר נישט לעבען. ס'איז געווען מענטיג, אז זיי ווייסען אליין נישט, וואס זיי האבען געטאן און וואו זיי געפינען זיך.

די „צוגערויבטע" פרוי איז צוריקגעקעהרט געווארען איהר מאן און בידע „פרויען-רויבער" האבען דאס רעשט פון דער פרעהליכער סילוועסטער-נאכט פערבראכט אין פאליציייאישען ארעסט. אויף זיי האט דאס אבער נישט געמאכט קיין איינדרוק און ווי זיי האבען נאך דערשפירט די באנק זענען זיי איינגעשלאפען.

אינדערפריה זענען זיי בעפרייט געווארען. געגען די יונגעלייט איז צונויפגעשטעלט געווארען א ראטאקאל פאר שטערען די עפענטליכע רוה און ארויסרופען אנאוואנטורע אין א שיכורען צושטאנד.

ראדיא-פראגראם
דאנערשטאג, ד. 5 יאנואר 1933

11,40 פרעסע - איבערזיכט, 11,50 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט. 11,58 צייט-סיגנאל. 12,10 קאנצערט. 1,20 קאמוניקאט. 3,10 עקספארט-קאמוניקאט. 3,25 גראמאפאן. רעפעראט. 4,25 לעקציע פראנצויזיש. 4,40 פארלעזונג. 5,00 גראמאפאן. 5,40 פארלעזונג. 6,00 לייכטע מוזיק. 6,40 פאסט-קעסטעל. 7,00 פערשידענעס. 7,20 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער. 7,30 ליטערארישע פערטעל שעה. 7,45 ראדיא - פרעסע. 8,00 קאנצערט. 9,30 פארטראג. 10,15 ציגיינער - מוזיק 10,55 קאמוניקאטען. 11,00 מוזיק.

* * *

אויסלאנד

7,30—בודאפעשט—אפערע. 8,10—קאפענהאגען—סימפאנישער קאנצערט. 9,00—דאווענטרי—קאנצערט. 9,15—לייפציג—אוירעציע.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	—	—	—	87.00
4 פראצענטיגע	בודאוולאנע		—	41.50
3	„	דאלארובקא		54.50
7	„	סטאבילזאציע (אמ.)		54.75
8	„	ווארשאווער פאנד-בריף		45.50
8	„	לאדזער	„ „	45.00
ענגלישע פונט	—	—	—	29.93
דאלאר —	—	—	—	8,93

שייטלען מיט פאריזער שרינגען
ווי אויך פערטיגע שייטלען
צו ביליגע פרייזען
ביי פרוי ב. פארזשוצקא, קאמיענא 5
2-טער הויף, לעצטע אפיציגע 2-טער שטאק.

ראהמען
אלע קויפען נאר
אין דער ערשטער יודישער ראהמען-פאבריק פון
י. צוויליך
נארוטאוויטשא 11 איז הויף
וואס עמפפעהלט צו פאבריקס-פרייזען
זעמטליכע איינראהמונגען און לייסטען
סטיל = אוואהל = ראהמען
ספעציעלע ראהמען צו גארדין-קאסטען
ווי אויך לייסטען צו טאפעטען
ראהמען

רעכער
צו וועש, לעצלעך צו הויזען און עקספארט ווערען אויסגענומען ביי:
נארדמאן שרודמייסקא 8

Laboratorjum Chemiczno=Bakterjologiczne
Inż. Chem. **F. SZAC**
ul. Piotrkowska 37, tel. 230-85
Wszelkie analzy przemysłowie: wody, mydła, oleiny, artykułów spożywczych itd.
¡Ceny znżone.

א נייעס אין דער חסידישער ליטעראטור!
משנה חב"ד
פון ה. י. בונין, ערשטער באנד, ערשטעס בוך.
משנת הבינוני
פערקויף ביים מחבר: לאדז, אל. קאשטשושקי 29.
פרייז 2 זל. מיט פארטא 2.25 זל.
מיינונג פון בעריהמטען גאון און שרייבער
כ'האב געהאט גרויס תענוג פון לערנען דעם ספר „משנה חב"ד". א דאנק דעם קלארען סטיל האט די געטליכע שיטה פונם הרב מלאדי האפענטליך אריינדרינגען אויך אין די רייהען פון אונזער יוגענד.
הרב אברהם יצחק הכהן קוק, ירושלים.
דער מחבר האט אין המכם מיט זיין ציל געטאן פאר דער חבדישער חסידות דאס, וואס דער רמב"ם האט געטאן מיט זיין „משנה תורה" פאר דער ליטעראטור פון תנ"ך אן ביז דער עפאכע פון די גאונים. א דאנק דעם שיינעם און צוגליין פאפולערען סטיל און די פירושים איז דער ספר פאלשטענדיג צוגענגליך פאר איטליכען יודיש ספר. מיר ווארטען אויף די ווייטערדיגע ספרים.
אלעקסאנדער זיסקינד ראבינאוויטש.
איך האב ערנסט פערגעקלערט אין דעם ספר „משנה חב"ד". אין איחב איז געפונען צו הארמאנישער אהרות-לאגיק פון דעמיטערנעם שרייבער און התלהבות פון א חסיד.
פראפעסאר יוסף קלויזנער.

ווייכטיג פאר לאדז און פראווינץ!

ספארט און קינדער-שליטענס

די מעכאנישע האלץ-אויסאר-בייטונגס-פאבריק ארבייט אויס: צו די ביליגסטע פאבריקס-פרייזען

פערקויפס-שטעלען: נארוטאוויטשא 36 ■ פולנאצנא 24 ■ קרוטקא 12 (באלוט)

א האלב געוועלב

פאר'ן בלויזען דירה-געלד אָפּצוגעבען. 9 פלאץ וואָלנאָשטשי 9, רוג נאָוואָמיעסקא, אין היטען-געשעפט.
5694

רעטשניצע

זגערזשער 17

נעהמט אן קראנקע אין אלע ספעציאליטעטען

פון 9 פריה ביז 7 אַ זייגער אָוועגד.

וויזיט 3 זל.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

אנאנס ביז 15 ווערטער

לאקאלען

אַ שטוב מיט אַ קוך אָוועקצוגעבען אַלטער מארק 1, רוג נאָוואָמיעסקא מיט באַלקאָן, פראַנט, 1. שטאק, געאייגנעט אויף געשעפט ביי ראָזענבלום פון 11–3 נאָכמ. 5716

2 אָנשטענדיגע יונגעלייט קענען בעקומען לאָזשי ביי אַן'אינטעליגענטער פאַמיליע אויף מאָנאַטליך. צו ערפאהרען פאָמאָרסקא 14, פראַנט, 2-טער שטאק, וו. 4/5. 5685

אַ ביר-האַלע, בעשטעהענד פון אַ געוועלב מיט 3 צימערן און קוך מיט אָדער אָהן איינריכטונג איז אָפּצוגעבען פון זאַפּאָרט גלובנא 44, אין דער ביר-האַלע קאָזלאָווסקי. 5713

איך זוך צו דינגען אַן'ענצעלנע גרויסע פאָרטער-שטוב אין הויף, אין דער געגענד אָגראָדאָווע, נאָוואָמיעסקא, פלאַץ וואָלנאָשטשי, צוועגטעוועל וויל איך אַלס טויש אָבגעבען מיין לאָקאַל, וואָס געפינט זיך אויך אין דער דערמאָהנטער געגענד. אָפּערטען אונטער „טוישען" אין אַדמ. 5699

קויף און פערקויף

אכטונג, פראָווינצער! אַ גרויסער אויספערקויף פון געטרעס און שאַלען. נאָוואָמיעסקא 17, פראַנט, 2-טער שטאק, ביי לעסמאַן. 5714

טיש-וואָגען, דעצימאַל - וואָגען, קילאָגראַם געוויכטער, ליטער-מאָסען געשטעמפּעלט 1933 צו בעקומען אין הירט-אייזען-געשעפט א. ווענגער, פילסודסקיעגאָ 10, טעל. 115.70. 5703

Sypialnię jasną w dobrym stanie tanio sprzedam. Cegielniana 58, m. 4 od 2-3 i 7½-9. 5706

פערשידענעס

אַ יונגע, וואָס וויל זיך לערנען עלעקטראָטעכניק, קען זיך מעלדען פלאַץ וואָלנאָשטשי 9, זענדעל.

איך האָב פערלוירען אַ דאָלאָרובקע אויף דער עהרליכער מינדער ווערט Nr. 0.357.103 נעבעטען אָבצוגעבען געגען בעלוינונג צו מ. קנאָבעל, גדאַנסקא 22. אַלע בעוואָרענישען זענען געמאַכט געוואָרען. 5718

מ'זוכט ארבייט

אַן'אינטעליגענטער, טיכטיגער, ענערגישער יונגערמאַן, 26 יאָהר אלט, פעהיג צו יעדער אַרבייט, וועלכער געפינט זיך אין אַ קריטישער לאַגע, זוכט וועלכע עס איז אַרבייט. אָפּערטען ביטע געפעליגסט אָבצוגעבען אין אדמיניסטראַציע אינטער „גייסטיג אָדער פיזיש". 5715

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער, פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויסערס און פיס

פערלאָזט אייך ניט, ווייל דער ווינקעל-בראָך ווערט גרויס ווי חי אַ מענטשען-קאָפּ, אָדער אַזוי ווי אַ וואַסער-קאָ און עס פאַלט אַראָפּ אין דעם פיס און דער קראַנקער איז אין אַ גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטאַרבליך. ספעציעל גוטע הייל באַנדאַזשען אויסגעצייכענט גוט דורך הרויסע פראָפעסאָרען מיט סיינע בעהאַנדלונג און פון דייטשען פראָפעסאָר דאָקטאָר בראַבירצוויינר בעוויינונגען זיכער דעם שווערסטען און נעפעהרליכסטען ברוך. אויך פאַר הויקערס, לייטונגען מיט הייל-גאַרסעטען און פּלאַטפוס פאַר פערקרימטע פיס און פלאַט-פיס. ספעציעלע אייגלאַגעס אין די שיך קינסטליכע גלידער פיס און הענד, גומענע זאָקען, פאַר די גרעסטע קראַנקע אָדערן. עמפפאַנגט פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָוועגד

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאָס פערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפּלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזיטעטס-פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד"ר באַראַנטש, פּראָפ. ד"ר י. מאַרישער, פּראָפ. ד"ר בר. קיפּלאַנאָווסקי און אויך אַנדערע. מיר נעהמען אויך אָן פּערזענליכע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין האַרציגסטען דאַנק דעם ה' ד"ר. י. ראַפּאַפּאָרט, וואוינהאַפט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקא 10 פאַר זיין זאָרגפעלטיג פערלעגען אַ באַנדאַזש אויף מיין ברוך. היינט פיהל איך מיך גוט, כ'בין פעהיג צו דער אַרבייט און איבעי הויפט פיהל איך מיך אַזוי ווי אַ נייגעבוירענער מענש.

(—) Andrzej Fandrych
Łódź, Al. Kościuszki 23/25.

יעדער איינציגער

האט זיך איבערציינגט, אז פאר

מעבעל

דיוואנעס, טעלצען, נייה-מאַשינען, גארדעראָבען או"וו צאהלט די העכסטע פרייזען

א.ווייצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 191-00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

שייטלעך

בעקומט מען בײַ פערש סקווערא 15.

3 pokoje z kuchnią

przy ul. Cegielnianej, słoneczne z wygodami, elektrycznością, gazem i telefonem **zaraz do oddania.**

Wiadomość telefon. 224-49.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאָר פאַר ווענערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוועכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערוועז-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט לאסמעטיק.

— — פעסטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוועגד. — — פון 11 ביז 12 ביי טאָג אין פון 2 ביז 3 נאָכמ. נעמט-אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג. — באַזונדערע וואַרטע-צימער פאַר פרויען

וויזיט 3 זל.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 40-159

נעמט אָן פון 8–11 און פון 5–9 אָוו. זונטאָג און יום-טוב פון 9–1 פאָרמ. באַזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. HELLER

ספעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע האט זיך איבערגעצויגען אויף

טראַוגוטאַ 8, טעל. 89-179

נעמט אָן פון 8 ביז 11 פריה און פון 4—8 אָוועגד, פאַר פרויען אַ ספעציעלער וואַרטע-זאַל. פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

„SANATO"

כירורגיש-ווענערייז-אנשטאלט

אגראדאווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאַס

גינעקאלאגיש-ווענעריז-אבטיילונג

ד"ר מעד. ש. איינער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מע רייטלער-סוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער

פרייז פון א געבורט

אין 2-טען קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויפּזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פלאַטאָוו כירורגישע אָפּטיילונגען ד"ר מעד. ס. קאַנטאָר.

Stowarzyszenie „Rodzina Policyjna"

Koło Łódź-Miasto

urządza w sobotę dnia 7 Stycznia 1933 o godz. 22

WIELKI

Bal Maskowy

W SALI FILHARMONJI, Narutowicza 20.

Mnóstwo niespodzianek.

Do tańca przygrywać będą 2 orkiestry.

CENA BILETóW ZŁ. 3.—

Pp. Akademicy, oficerowie i członkinie Stow. po zł. 2. Bilety do nabycia w dniu balu w kasie Filharmonji od gogz. 10 do 15 i od 17-ej. 1717

1932 | 25-יעהריגע טעטיגקייט אין מיין פאך גיב איך אן'איבערראשענדע נייעס! | 1907

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY

„POLONIA"

właśc.: GUTERMAN

Łódź, Sw. Jerzego 11.

צוליב'ן 25-יעהריגען יובילעאום פון מיין קונסט-אַרבייט, גיב איך מיינע ג' קליענטען

א גרויסע פרעמיע!

פון 1-טען יאַנואַר ביז'ן 1-טען פעברואַר 1933 אַלע טאָג (בלויז זונטאָג נישט) פון 11 פריה ביז 2 נאָכמ. אין מיין פאָטאָגראַפישען אטעליער פאַר די בלויזע קאָסטען פון דעם מאַטעריאַל, מינימאַל מאַכט אויס גראשן-6 פאטאגראפיעס אין 6 פאָזען, דריי קאָלירען אויף זיידע-פאַפּיר. אויסגעפיהרט זעהר שנעל אין פערלויף פון איינינע מינוטען, בלויז פאַר די פאַר קליינע גראָשענס און צו יעדער אויפנאַהמע בעקומט מען אַ שעהנעם טעאטער-קאָסטיום — און צו דעם אַלעם נאָך אַ שעהן שפיגעלע מיט אַן-אייגענע פאָטאָגראַפיע. בעמ.: דאָס האָט איהר נאָר צייט בלויז 3 שעה אין טאָג — אין איין מאָנאַט — פערשפעטיגט נישט און נוצט אויס די געלעגענהייט — פון 11 פריה ביז 2 נאָכמ.

„POLONIA" מיט אַכטונג

אינה.: גוטערמאַן.

לאדז, יעזשענא 11. צופאַהר-טראַמוויי נום' 3.

Dr. med REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 20193

ספעציאַל-אַרצט פאַר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג קינדערלאָזיגקייט און סעקסועלע בעראַטונגען

נעהמט אָן פון 5 — 8 אָוועגד. זונטאָג און יום-טובים פון 9 — 1 בייטאָג.

Dr. med. L.Berman

צעגעלניאַנא 15 טעל. 149-07.

ספעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און געשלעכטס-קראַנקהייטען, מענער-שוועכע בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.

נעהמט אָן פון 8–11 פריה און פון 4–8 אָוועגד, זונטאָג פון 9–1 בייטאָג.

פאַר אונבעמיטעלטע—לעטשניצעפרייזען.

Dr. med.

W. Eychner

אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען

וואוינט איצט 4 צעגעלניאַנאַ 4

(נעבן קינא „משאריי") טעל. 72-134

Dr. med. Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און גשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 21-245

נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאָג און פון 5–9 אָוועגד. זונטאָג פון 10–1 בייטאָג. פאַר אַרבייטסלאָזע לעטשניצע פרייזען

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט—8 גר. פרייטאָג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 — 60 — 4
נאָכ'ן טעקסט—12 — 18 — 8

אויסער דער שטאָדט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

נעקראָלאָגען—20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט 8 שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט אָפּטראָגען אין היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקא—1 דאָל.

רעדאַקציע... פאַר'ן אינהאַלט און טאַר מען פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פאַראַנטוואָרטליך. די אַדמינ. איז אָפען בייטאָג און פיינאכט.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאַהלען פאַר דעם אַנאָנס

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg   Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.